

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

Daňové zatížení příjmů fyzických osob

Tax burden on personal income

Nikola Roztočilová

Plzeň 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

„Daňové zatížení příjmů fyzických osob“

vypracoval/a samostatně pod odborným dohledem vedoucí/vedoucího bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

Plzeň dne

v. r. *Nikola Roztočilová*

Zásady pro vypracování práce

1. Zpracujte teoretická východiska k problematice daňového zatížení příjmů fyzických osob.
2. Charakterizujte vývoj daňového zatížení příjmů fyzických osob.
3. Na konkrétním příkladu porovnejte daňové zatížení příjmů fyzických osob v ČR s ostatními vybranými státy.
4. Stanovte závěry a případná doporučení k řešení problematice.

Poděkování

Tímto způsobem bych ráda poděkovala mé vedoucí práce, Ing. Aleně Palacké, za její odborné rady a čas, který nad touto prací strávila.

Dále bych ráda poděkovala své rodině a příteli za podporu během celého mého studia a také za to, že se mnou prožívali všechny úspěchy i pády.

Obsah

Úvod	6
1 Daně.....	7
1.1 Daňové funkce	7
1.2 Daňové náležitosti	8
2 Daňový systém ČR.....	9
2.1 Přímé daně.....	10
2.2 Nepřímé daně	13
3 Daň z příjmů fyzických osob.....	15
3.1 Poplatníci daně	15
3.2 Předmět daně.....	15
3.3 Základ daně	21
3.4 Výdaje	22
3.5 Nezdánitelná část základu daně	23
3.6 Slevy na dani	25
3.7 Daňové zvýhodnění a daňový bonus.....	28
3.8 Zálohy	30
3.9 Daňové přiznání	32
3.10 Změny daně z příjmů fyzických osob	34
4 Shrnutí problematiky daně z příjmů fyzických osob	36
5 Daň z příjmů fyzických osob ve vybraných státech.....	38
5.1 Daň z příjmů fyzických osob na Slovensku.....	38
5.2 Daň z příjmů fyzických osob v Polsku	42
6 Porovnání daně z příjmů fyzických osob ve vybraných státech.....	47
6.1 Česká republika.....	47

6.2	Slovenská republika	48
6.3	Polsko	48
6.4	Shrnutí	49
	Závěr	51
	Seznam použitých zdrojů	52
	Seznam tabulek	55
	Seznam obrázků	56
	Přílohy	
	Abstrakt	
	Abstract	

Úvod

S daněmi se setkává každý občan, a to v různých formách. Jednou z možností, jak s nimi přichází do kontaktu, je možnost přímá, nejčastěji formou důchodových daní, do kterých spadá daň z příjmů fyzických osob, které se týkají všech zaměstnanců, nebo samostatně výdělečných osob, či osob právnických. Daně jsou však ale i obsaženy v ceně zboží a služeb, které zákazník nakupuje. Tyto daně tedy kupující platí nepřímo a označují se jako daně nepřímé či skryté.

Finanční prostředky vybrané z daní putují do veřejného rozpočtu a jsou jeho hlavním příjmem. Stát s nimi nakládá dle potřeby, přerozděluje se a přiřazuje do sektorů, kde jsou potřeba a které je nutno podpořit.

Tato bakalářská práce se zaměřuje na problematiku daňového zatížení příjmů fyzických osob v České republice.

Cílem bakalářské práce bude popsat problematiku daní z příjmů fyzických osob a definovat pojmy, které jsou s touto daní spojené. Zároveň zjistit, jak daň z příjmů funguje v Polsku a na Slovensku a ve finále na konkrétním příkladu porovnat daňové zatížení těchto třech zemí.

Nejdříve však bude v první kapitole uvedeno, co to vlastně daň je, z jakého důvodu se musí odvádět a jak stát s vybranými penězi dále nakládá.

Druhá kapitola se zaměří na daňový systém naší republiky. Bude uvedeno členění daní do kategorií přímých a nepřímých a jednotlivé daně budou popsány.

V další kapitole se již autorka primárně zaměří pouze na daň z příjmů fyzických osob, která je hlavním tématem této práce.

Poslední částí práce bude věnována konkrétnímu příkladu, na kterém bude zobrazen postup výpočtu daně z příjmů fyzických osob v České republice, ale také ukáže, jak se počítá daň na Slovensku a v Polsku a závěrem se porovná výsledné zatížení příjmů fyzických osob.

1 Daně

Daň stanovuje stát určitým zákonem jako platební povinnost sloužící k získání peněžních prostředků do státního rozpočtu. Těmito peněžními prostředky následně financuje veřejné výdaje. (Hejduková, 2015)

Autoři zabývající se daněmi k jejich definici přistupují různě, avšak nejdůležitější vlastnosti daní se dají definovat tak, že daň je povinnou, zákonem určenou platbou do veřejného rozpočtu, která se může pravidelně opakovat, nebo být placena nepravidelně, jednorázově. (Kubátová, 2005)

Obecně se tedy musí daně vyznačovat povinností, nařízeností zákonem, plynutím do veřejného rozpočtu, nenávratností, neekvivalentností a zpravidla neúčelovostí. Již zmíněná povinnost je dána platnými daňovými zákony a právními předpisy, což znamená, že daň lze uložit pouze na základě skutečnosti v zákoně stanovené. (Hejduková, 2015)

Příjmy veřejného rozpočtu zahrnují daně, poplatky, půjčky a dary, ovšem daně jsou tím nejdůležitějším příjmem.

1.1 Daňové funkce

Tak, jako mají daně své charakteristické znaky, mají i plno funkcí – alokační, redistribuční, stabilizační, fiskální, ...

Hlavní a nejstarší funkcí je *funkce fiskální*, jejíž účelem je získávání finančních prostředků do veřejného rozpočtu. V případě, že přestane fungovat určitá část trhu, nebo ho bude potřeba podpořit, využije se *alokační funkce* tím, že se peněžní prostředky přidělí dané části. *Redistribuční funkce* se zabývá přerozdělováním bohatství a příjmů ve společnosti, čímž lze podpořit chudší obyvatele, odvětví či regiony. Je využívána také *stabilizační funkce*, která pomocí opatření zmírňuje výkyvy ekonomického cyklu. (Vančurová & Láchová & Vítková, 2018)

1.2 Daňové náležitosti

I daňové náležitosti jsou ukládány zákonem. Ty nejpodstatnější mohou být následující:

- subjekt daně
- předmět daně
- základ daně
- sazba daně
- slevy na dani
- zdaňovací období
- osvobození od daně apod.

Základ daně vždy tvoří předmět daně, který je vyjádřen v hodnotových či fyzikálních jednotkách, které stanovuje příslušný zákon a pomocí základu daně se stanoví poplatníková daňová povinnost. *Daňovým subjektem* se rozumí osoba (fyzická, právnická), která je ze zákona povinna odvádět či platit daň. Subjekt je dělen na poplatníky daně a plátce daně. Poplatníkem je ten, jehož příjmy či majetek je podroben dani, plátcem je ten, kdo je ze zákona povinen danou daň odvádět do veřejného rozpočtu. (Christová, 2020)

2 Daňový systém ČR

Daňový systém v České republice je možné chápat jako souhrn všech daní, které se na území vybírají. Tvoří ji soubor právních předpisů, které jednotlivé daně upravují. Hejduková (2015) tvrdí, že obsah daňového systému ovlivňuje řada následujících aspektů:

- ekonomické – hospodářský růst, míra inflace, struktura ekonomik a jejich vývoj, struktura pracovních sil apod.
- politické – rozhodování o veškerých činnostech probíhá na základě politického rozhodování
- kulturně-historické – tradice v rámci veřejné správy, výběru daní, způsobech zdanění
- administrativně-institucionální – například nastavení úřednického aparátu, či ústavně-právní uspořádání státu
- technický pokrok – spojován s pokrokem informačních technologií
- globalizace – daňové systémy již tvoří provázané mezinárodní systémy, díky čemuž dochází ke vzájemnému ovlivňování daňových náležitostí a pravidel

Pro lepší přehlednost se daně člení do několika skupin dle mnoha hledisek. Jsou tři nejčastěji používané druhy členění:

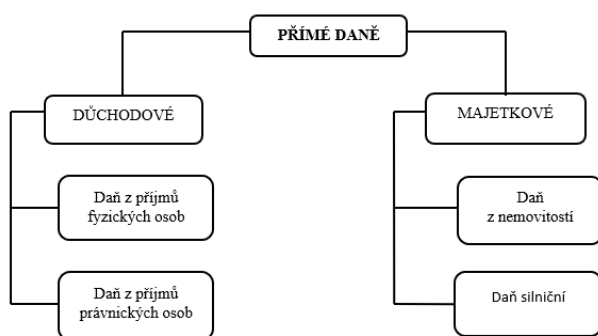
- podle předmětu zdanění
  - daně důchodové – daň z příjmů fyzických osob, daň z příjmů právnických osob
  - daně majetkové – daň z nemovitých věcí, daň silniční
  - daně ze spotřeby – daň z přidané hodnoty, daně ekologické, daně spotřební
- podle rozpočtového určení
  - sdílená daň – daň z příjmů fyzických osob, daň z příjmů právnických osob, daň z přidané hodnoty daň z minerálních olejů
  - svěřená daň – daň z nemovitých věcí, daň silniční, spotřební daně (krom výše zmíněné daně z minerálních olejů), energetické daně
- podle dopadu na poplatníka
  - přímá daň – daň z příjmů fyzických osob, daň z příjmů právnických osob, daň z nemovitých věcí, daň silniční

- nepřímá daň – daň z přidané hodnoty, spotřební daně, energetické daně (Hejduková, 2015)

2.1 Přímé daně

Do přímých daní spadají takové daně, u kterých je plátce i poplatník jednou konkrétní osobou, tudíž daňovou povinnost nemůže přenést na jiný subjekt. Přímé daně dělíme do dvou skupin – daně důchodové a daně majetkové. Výše daně se tedy stanovuje z výše jeho příjmu, nebo majetku subjektu, který musí daň uhradit. Pro přehlednější rozdělení jednotlivých daní slouží následující obrázek. (Foglová, 2013)

Obr. 1 : Dělení přímých daní

Zdroj: Zpracováno autorkou

2.1.1 Důchodové daně

Předmětem této daně je příjem z vykonávané činnosti fyzické nebo právnické osoby. Důchodové daně se řídí podle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Jak již bylo zmíněno, spadají sem jak daně z příjmů fyzických osob, tak i daně z příjmů právnických osob. (Foglová, 2013)

Vzhledem k tématu této práce zde bude zmíněna pouze daň z příjmů právnických osob. O příjmech fyzických osob se autorka bude podrobněji zabývat v dalších kapitolách.

Daň z příjmů právnických osob

Z výše uvedených informací lze shrnout, že tato daň je daní přímou, důchodovou a sdílenou. Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů v §17 uvádí poplatníky z příjmů právnických osob. Poplatníky jsou všechny právnické osoby se sídlem v ČR. Zákon také udává, že lze daňové poplatníky rozdělit na daňové rezidenty a nerezidenty. Daňoví rezidenti jsou právnické osoby, které mají na území ČR své sídlo nebo místo

svého vedení. Rezidenti mají daňovou povinnost, která se vztahuje jak na příjmy plynoucí ze zdrojů na území ČR, tak i na příjmy plynoucí ze zahraničí. Daňovým nerezidentem je právnická osoba, která nemá na území ČR své sídlo nebo to o ni stanoví mezinárodní smlouvy. Nerezidenti mají daňovou povinnost, která se vztahuje pouze na příjmy ze zdrojů na území ČR. Paragraf 18 příslušného zákona uvádí, že předmětem daně jsou příjmy z veškeré činnosti a z nakládání s veškerým majetkem. Zmiňuje také, jaké příjmy nejsou předmětem daně právnických osob. Příjmy, které jsou od daně osvobozeny vymezuje §19 příslušného zákona.

V §20 zákona o daních z příjmů je uveden základ daně a položky, které základ snižují. Základ daně se stanoví jako příjmy minus výdaje, nebo vychází z výsledku hospodaření.

Sazba a výpočet daně se uvádí v §21. Kromě výjimek uvedených v odstavcích 2 a 3 činí sazba daně 19 %. „Daň se vypočte jako součin základu daně sníženého o položky snižující základ daně a o odčitatelné položky od základu daně zaokrouhleného na celé tisíce Kč dolů a sazby daně.“ (Marková, 2023, s. 27)

V §21a se stanovuje zdaňovací období, kterým může být kalendářní rok; hospodářský rok; období od rozhodného dne fúze nebo rozdělení obchodní korporace nebo převodu jmění na společníka do konce kalendářního roku nebo hospodářského roku, ve kterém se přeměna nebo převod jmění staly účinnými; účetní období, pokud je delší než nepřetržitě po sobě jdoucích 12 měsíců. (Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů)

2.1.2 Majetkové daně

Do majetkových daní patří daň silniční (zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční) a daně z nemovitých věcí (zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí) skládající se z daně z pozemků a daně ze staveb a jednotek.

Daň z pozemků

Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí v § 2 uvádí, že předmětem daně jsou pozemky nacházející se na území České republiky evidované v katastru nemovitostí. Také udává, které pozemky jsou od daně osvobozeny (například pozemky využívané školami, pozemky určené pro obranu státu, pozemky ve vlastnictví ČR).

Základ daně není určen jednotně, ale dle druhů pozemku.

- Orné půdy, chmelnice, vinice, zahrady, ovocné sady a trvalé porosty mají jako základ daně cenu pozemku zjištěnou násobením skutečné výměry pozemku v m² průměrnou cenou pozemku stanovenou na 1 m². Základ v Kč.
- Hospodářské lesy a rybníky s intenzivním a průmyslovým chovem ryb je základ cena pozemku zjištěná podle platných cenových předpisů nebo součin skutečné výměry pozemku v m² a částky 3,80 Kč. Základ v Kč
- Základem u ostatních pozemků je skutečná výměra v m²

Sazba daně také není ve všech případech jednotná. Jednotlivé sazby a koeficienty jsou uvedeny v § 6 příslušného zákona.

Daň ze staveb a jednotek

Předmětem daně (§ 7) je, nachází-li se na území ČR, zdanitelná stavba (budovy podle katastrálního zákona, inženýrské stavby), zdanitelná jednotka. Osvobozené stavby a jednotky jsou v § 9. Poplatníkem daně (§ 8) je ve většině případech vlastník zdanitelné stavby či zdanitelné jednotky. § 10 udává, že „Základem daně ze staveb a jednotek u zdanitelné stavby je výměra zastavěné plochy v m² podle stavu k 1. lednu zdaňovacího období.“ (Marková, 2023, s. 108) Sazba daně (§ 11) je vyjádřena v Kč za m². Sazby daně se liší podle způsobu jejich užívání. (Zákon č. 338/1992 Sb. o dani z nemovitých věcí)

Daň silniční

Předmětem daně silniční jsou vozidla spadající do kategorie N2 (motorová vozidla s hmotností od 3,5 tuny do 12 tun) a N3 (motorová vozidla nad 12 tun) a jejich přípojná vozidla kategorie O3 (přípojná vozidla s hmotností od 3,5 tun do 10 tun) a O4 (přípojná vozidla s hmotností nad 10 tun), jsou-li zapsána v registru silničních vozidel ČR. (Marková, 2023; Vetráková, 2022)

S účinností od 1. 7. 2022 zrušila novela zákona o dani silniční povinnost platit daň u osobních automobilů, autobusů a nákladních aut do 12 tun. Dále byly u zdanitelných vozidel (některé druhy nákladních automobilů, tahačů návěsů, silničních tahačů a přívěsů) sníženy roční sazby na úroveň minimálních sazeb. Ke zjednodušení výpočtu

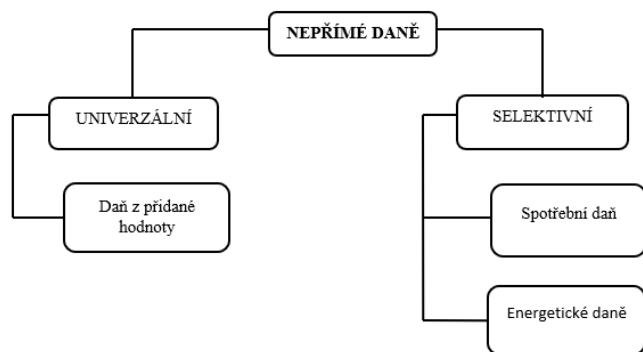
výše daně také přispělo zrušení snižování sazeb v souvislosti s první registrací vozidla. (Weiss, 2022)

Poplatníkem daně je ten, kdo je jako provozovatel vozidla zapsán v technickém průkazu vozidla a další případy uvedené v § 4 ZDP. (Marková, 2023)

2.2 Nepřímé daně

Nepřímé daně platí konečný spotřebitel, který si nakoupí určitý produkt či službu, v jejichž ceně je zahrnuta konkrétní daň, proto jsou někdy nepřímé daně označovány jako daně skryté. Zákazník, který si produkt či službu koupil, je poplatníkem daně, ale plátcem, který daň odvede státu, je někdo jiný. Konkrétně to bude obchodník, od kterého zákazník nakupoval. Dělení a druhy nepřímých daní zobrazuje následující obrázek. (Foglová, 2013)

Obr. 2: Dělení nepřímých daní

Zdroj: Zpracováno autorkou

2.2.1 Univerzální daň

Daň z přidané hodnoty

Daň z přidané hodnoty upravuje Zákon č. 253/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty. Tato daň zdaňuje nově vytvořenou hodnotu, na plátce daně dopadá neutrálně. Poplatníka daně tvoří konečný spotřebitel, který cenu daně zaplatí v ceně služby nebo výrobku, kterou nakupuje. Základem daně je cena zdanitelného plnění bez daně, může také zahrnovat

i spotřební daně a jiné, pokud jsou na výrobek uvaleny a další vedlejší náklady. Sazby daně mají tři výše: základní 21 %, 1. snížená 15 %, 2. snížená 10 %. (Zákon č. 253/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty)

Počínaje rokem 2023 došlo ke zvýšení limitu obratu pro povinnou registraci plátce o 1 000 000 Kč na 2 000 000 Kč v období dvanácti po sobě jdoucích kalendářních měsíců. Pro osoby povinné k dani, které překročily 1 000 000 Kč, ale nepřekročily 2 000 000 Kč platí přechodná důležitá ustanovení, které jsou podrobně uvedeny v ZDPH. (Marková, 2023)

2.2.2 Selektivní daně

Spotřební daně

Litera zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních uvádí, že do těchto daní spadá daň z minerálních olejů, daň z lihu, daň z piva, daň z vína a meziproductů a daň z tabákových výrobků. Předmět daně tvoří vybrané výrobky na daňovém území EU vyrobené nebo na daňové území EU dovezené. Stejně jako u DPH je i zde poplatníkem daně konečný spotřebitel, který daň zaplatí v konečné ceně produktu. Základ daně je zpravidla v kusech, litrech či hektolitrech. Správu spotřebních daní mají na starosti orgány Celní správy.

Energetické daně

Energetické daně jsou tvořeny daní ze zemního plynu a některých dalších plynů, daní z pevných paliv a daní z elektřiny. Poplatníkem je také, jako u ostatních nepřímých daní, konečný spotřebitel. Základ daně je stanoven v měrných jednotkách. Sazba je pevná v Kč. Zdaňovacím obdobím je kalendářní měsíc a jako u spotřebních daní správu energetických daní provádějí orgány celní správy. (Zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů)

3 Daň z příjmů fyzických osob

Daň z příjmů fyzických je upravována zákonem č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů. S touto daní se setkávají ať už zaměstnanci, osoby samostatně výdělečně činné, či právnické osoby. Obsah příslušného zákona je tedy velice rozsáhlý a každoročně dochází k určitým změnám.

3.1 Poplatníci daně

Poplatníky daně z příjmu fyzických osob vymezuje zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů §2 a jsou to všechny fyzické osoby, které mohou být buď daňovými rezidenty ČR, či daňovými nerezidenty.

Daňovými rezidenty jsou osoby, které mají na území ČR trvalé bydliště nebo se zde obvykle zdržují. Tyto osoby mají daňovou povinnost vztahující se jak na příjmy plynoucí ze zdrojů na území ČR, tak i na příjmy plynoucí ze zahraničí. Za poplatníky, kteří se obvykle zdržují na území ČR se označují osoby, které zde pobývají minimálně 183 dní v kalendářním roce, a to buď souvisle nebo i v několika obdobích. Do doby 183 dní se započítává každý den v zemi započatý. (Marková, 2023)

Daňovými nerezidenty jsou naopak osoby, které nejsou daňovými rezidenty nebo to o nich stanoví mezinárodní smlouvy. Daňovou povinnost mají pouze na příjmy, které jsou plynoucí ze zdrojů na území ČR. Poplatníci, kteří se na území ČR zdržují kvůli studiu či léčení, jsou daňovými nerezidenty, mají daňovou povinnost vztahující se na příjmy ze zdrojů na území ČR, a to i v případě, že se na území ČR obvykle zdržují. (Marková, 2023)

3.2 Předmět daně

Předmětem daně jsou všechny příjmy fyzické osoby. Příjmem se rozumí příjem peněžní (hrubá mzda zaměstnance, tržby podnikatele apod) i nepeněžní (bezplatné poskytnutí práv, věcí služeb, či jiných výhod ocenitelných penězi) včetně příjmu, který je dosažený i směnou. Je to tedy vše, co zvyšuje jmění fyzické osoby. Oceňování nepeněžního plnění v zásadě vychází z ceny dle zvláštního zákona

o oceňování, který ve větší části v praxi užívaných plnění zaměstnancům vychází z ceny obvyklé. (Rindová & Rohlíková, 2021)

Paragraf 3 výše uvedeného zákona dělí příjmy do pěti následujících skupin, kdy každé skupině je přidělen vlastní paragraf:

- a) příjmy ze závislé činnosti - §6
- b) příjmy ze samostatné činnosti - §7
- c) příjmy z kapitálového majetku - §8
- d) příjmy z nájmu - §9
- e) ostatní příjmy - §10

Ve stejném paragrafu odst. 4 se uvádí příjmy, které předmětem daně nejsou. Jsou to například příjmy, které jsou získané nabytím akcií nebo podílových listů dle zákona upravujícího podmínky převodu majetku státu na jiné osoby; příjmy získané vydáním podle právních předpisů upravujících restituci majetku; úvěry nebo zápůjčky; příjmy z rozšíření rozsahu nebo vypořádání SJM a další, které zákon uvádí. (Marková, 2023)

3.2.1 Příjmy ze závislé činnosti (§ 6)

Zákoník práce v zákoně č. 262/2006 Sb. v § 2 definuje závislou práci, jako práci, která je vykonávána ve vztahu nadřízenosti (zaměstnavatel) a podřízenosti (zaměstnanec), jménem zaměstnavatele a podle jeho pokynů a zaměstnanec ji pro zaměstnavatele vykonává osobně. Tato práce musí být vykonávána za mzdu, plat nebo odměnu za práci na náklady a odpovědnost zaměstnavatele a musí se odehrávat v pracovní době na pracovišti zaměstnavatele, popřípadě na jiném dohodnutém místě.

V § 6 ZDP jsou základem daně (dílčím základem daně) příjmy ze závislé činnosti. Jako příjmy ze závislé činnosti jsou považovány (Marková, 2023):

- příjmy ze současného či dřívějšího pracovněprávního, služebního nebo členského poměru a poměru obdobného, v nichž poplatník při výkonu práce pro plátce příjmu je povinen dbát příkazů plátce
- plnění v podobě funkčního požitku
- příjmy za práci člena družstva, společníka společnosti s ručením omezeným nebo komanditisty komanditní společnosti
- odměny člena orgánu právnické osoby, odměny likvidátora

- příjmy, které plynou v souvislosti se současným, budoucím nebo dřívějším výkonem činnosti, ze které plynou příjmy podle písmen a), b), c), bez ohledu na to, zda plynou od plátce, u kterého poplatník tuto činnost nevykonává

Dle § 6 odst. 10 ZDP se za funkční požitky považují:

- funkční platy a plnění poskytovaná v souvislosti se současným nebo dřívějším výkonem funkce (například funkce představitelů státní moci, státních orgánů, státních soudců)
- odměny za vykonávání funkce a plnění poskytovaná v souvislosti současným nebo dřívějším výkonem funkce ve státních orgánech, orgánech obcí, odborových organizacích, spolcích a zájmových sdruženích, jiných orgánech a institucích

Zákon také vymezuje, co se za předmět daně nepovažuje (například náhrady cestovních výdajů, náhrady za opotřebení vlastního náradí, zařízení a předmětů, povinná plnění zaměstnavatele na vytvoření a dodržování pracovních podmínek) a dále jaké příjmy jsou od daně osvobozeny (například nepeněžní plnění vynaložená zaměstnavatelem na odborný rozvoj zaměstnance, který je důležitý k vykonávání činnosti, hodnota stravování poskytované zaměstnavatelem zaměstnanci na pracovišti) (Marková, 2023)

3.2.2 Příjmy ze samostatné činnosti (§ 7)

Základem daně (dílním základem daně) jsou příjmy, které jsou sníženy o výdaje, které byly vynaloženy na jejich dosažení, zajištění a udržení, které jsou buď uplatněny prokazatelným způsobem, nebo jsou uplatňovány procentem z příjmů. Jako daňový výdaj se ale nepovažuje pojistné na sociální pojištění a na zdravotní pojištění, které hradí poplatník sám za sebe. (Macháček, 2019)

Příjmy ze samostatné činnosti, které nezahrnuje § 6 ZDP, jsou:

- příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství
- příjmy ze živnostenského podnikání
- příjmy z jiného podnikání, ke kterým je třeba podnikatelského oprávnění
- podíl společníka veřejné obchodní společnosti a komplementáře komanditní společnosti na zisku
- příjem z užití, poskytnutí práv z průmyslového vlastnictví, autorských práv, práv příbuzných právu autorskému, včetně příjmů z vydávání, rozmnožování

a rozšiřování literárních a jiných děl vlastním nákladem (například příjmy herců, umělců)

- příjem z nájmu majetku, který je zařazen do obchodního majetku
- příjem z výkonu nezávislého povolání (například příjmy architektů)

Pokud poplatník příjmy neuplatňuje prokazatelným způsobem, prokazuje výdaje paušálně. Při paušálním uplatňování eviduje poplatník pouze příjmy (pro účely zdanění) a pohledávky (pro účely jejich zdanění v okamžiku přechodu na jiný způsob vykazování daně, nebo při ukončení samostatně výdělečné činnosti). (Beránek, 2021)

Marková (2023) tvrdí, že výše procenta pro uplatnění paušálního výdaje není pro všechny stejné, ale odvíjí se od druhy vykonávané činnosti následovně:

- 80 % sazba zahrnuje příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství a z příjmů z řemeslného živnostenského podnikání. Maximálně mohou výdaje činit 1 600 000 Kč
- 60 % sazba se používá v případě, že se jedná o živnost volnou či koncesovanou. Maximální výše výdajů je omezena na 1 200 000 Kč
- 40 % sazba zahrnuje příjmy z jiného podnikání, které nebylo uvedeno v předchozích bodech, příjmy z užití či poskytnutí práv z průmyslového vlastnictví, autorských práv, práv příbuzných autorskému právu, včetně příjmů z vydávání, rozmnožování a rozšiřování literárních a jiných děl a z příjmů z výkonu nezávislého povolání. Maximální výše je 800 000 Kč
- 30 % sazba se používá u příjmů z nájmu, který je zařazen v obchodním majetku. Maximální výše je 600 000 Kč.

Paušální daň

Osoba samostatně výdělečně činná může vstoupit do paušálního režimu za následujících podmínek (Marková, 2023):

- jedná se o OSVČ z hlediska zdravotní pojištění a sociálního pojištění (má povinnost v ČR tato pojištění platit jako OSVČ)
- jeho příjmy v uplynulém období nepřesáhly rozhodné příjmy pro zvolené pásmo paušálního režimu

- není plátcem DPH ani nepřekročil v prosinci obrat s povinností se registrovat do 15. 1.
- není společníkem veřejné obchodní společnosti ani komplementářem v komanditní společnosti
- není v insolvenčním řízení
- není v pracovněprávním nebo jiném vztahu, ze kterého plynou příjmy zdaňovaném srážením zálohy na daň podle § 6
- své rozhodnutí, ve kterém si zvolil pásmo režimu, oznámil do 10. 1.

V souvislosti se zvýšením limitu pro plátcovství DPH, se zvýšila i hranice pro možnost vstupu do paušálního režimu na 2 000 000 Kč, což vedlo k zavedení 3 pásem paušálního režimu. V následující tabulce budou uvedeny rozhodné příjmy pro určitá pásma a výše měsíční paušální zálohy. (Finanční správa, n.d.)

Tab. 1: Pásma paušální daně dle charakteru a výše příjmů

Pásmo	Podmínky pro účast v daném pásmu	Výše měsíční zálohy
1.	<ul style="list-style-type: none"> • <u>1 000 000 Kč</u> bez ohledu na druh činnosti • <u>1 500 000 Kč</u> pokud min. 75 % příjmů tvoří příjmy, k nimž lze uplatnit výdaje ve výši 80 % anebo 60 % z příjmů • <u>2 000 000 Kč</u>, pokud min. 75 % příjmů tvoří příjmy, ke kterým lze uplatnit paušál 80 % 	<u>6 208 Kč</u> <ul style="list-style-type: none"> ○ daň: 100 Kč ○ sociální pojištění: 3 386 Kč ○ zdravotní pojištění: 2 722 Kč
2.	<ul style="list-style-type: none"> • <u>1 500 000 Kč</u> bez ohledu na druh činnosti • <u>2 000 000 Kč</u>, pokud 75 % příjmů tvoří příjmy, ke kterým lze uplatnit výdaje ve výši 80 % nebo 60 % příjmů 	<u>16 000 Kč</u> <ul style="list-style-type: none"> ○ daň: 4 963 Kč ○ sociální pojištění: 7 446 Kč ○ zdravotní pojištění: 3 591 Kč
3.	<ul style="list-style-type: none"> • <u>2 000 000 Kč</u> bez ohledu na druh činnosti 	<u>26 000 Kč</u> <ul style="list-style-type: none"> ○ daň: 9 320 Kč ○ sociální pojištění: 11 388 Kč ○ zdravotní pojištění: 5 292 Kč

Zdroj: Finanční správa (n.d.), zpracováno autorkou

Daňová evidence

„Daňovou evidencí se pro účely daní z příjmů rozumí evidence pro účely stanovení základu daně a daně z příjmů. Tato evidence obsahuje údaje o

- a) příjmech a výdajích, v členění potřebném pro zjištění základu daně,
- b) majetku a dlužích“ (Marková, 2023, s. 16)

Pokud OSVČ nevede účetnictví – není účetní jednotkou a chce uplatňovat skutečné výdaje na snížení základu daně, musí vést daňovou evidenci. Je dobré si ale uvědomit, že pokud stejnou evidenci vede fyzická osoba, která zdaňuje příjmy v dílčím základu daně podle § 9 a § 10 ZDP, není tato evidence považována za daňovou evidenci. Zároveň pokud OSVČ vede tuto evidenci a zároveň uplatňuje výdaje paušální částkou, není tato evidence daňovou evidencí. (Beránek, 2021)

3.2.3 Příjmy z kapitálového majetku (§ 8)

Příjmy z kapitálového majetku definuje § 8 Zákona o dani z příjmu. Do této skupiny příjmů patří příjmy například z podílů na zisku obchodní korporace nebo podnikového fondu; výnosy dluhopisů podle zákona upravující dluhopisy; podíly na zisku tichého společníka; úroky a jiné výnosy z poskytnutých úvěrů a zápůjček; nebo úrokové a jiné výnosy, které vznikají držbou směnky. (Marková, 2023)

„K většině příjmů nelze uplatnit žádné daňové výdaje; dávka z penzijního připojištění se státním příspěvkem, z penzijního pojištění a z doplňkového penzijního spoření se považuje za základ daně po snížení o zaplacené příspěvky a o státní příspěvky, plnění ze soukromého životního pojištění se považuje za základ daně po snížení o zaplacené pojistné.“ (Macháček, 2019, s. 15)

3.2.4 Příjmy z nájmu (§ 9)

Příjmy z nájmu definuje ZDP v § 9 jako příjmy z nájmu nemovitých věcí nebo bytů a příjmy z nájmu movitých věcí, s výjimkou příležitostného nájmu. Příjmy, které plynou manželům ze společného jmění, se zdaňují pouze jednomu z nich. (Litera zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů)

Základem daně jsou příjmy z nájmu, které jsou sníženy o výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení a jsou uplatňovány prokazatelným způsobem, nebo jsou uplatňovány procentem z příjmů. (Marková, 2023)

3.2.5 Ostatní příjmy (§ 10)

Do této kategorie příjmů se řadí příjmy, které nezapadají ani do jedné z předešle uvedených paragrafů. Patří sem především příjmy, které nemají dlouhodobý charakter a jsou spíše příležitostní. Ostatní příjmy jsou uvedeny v § 10 ZDP, kde jsou zmíněny

například příjmy z příležitostných činností nebo nájmu; příjmy z úplatného převodu například nemovité věci; výhry z hazardních her – například loterie, tomboly, kursové sázky, technické hry apod.

Ve 4. odstavci §10 příslušného zákona je uvedeno, že dílčím základem daně jsou příjmy snížené o výdaje, které jsou prokazatelně vynaložené na jejich dosažení. (Marková, 2023)

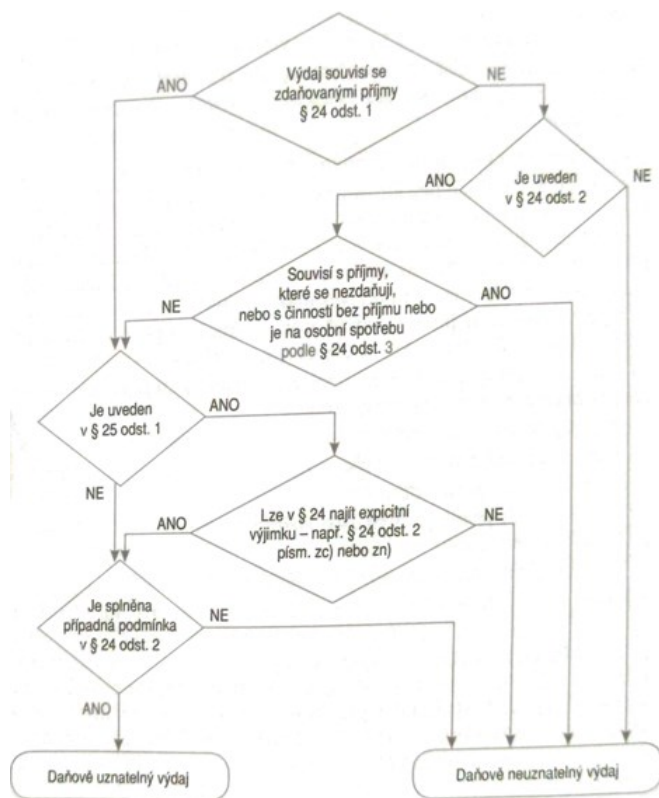
3.3 Základ daně

Za základ daně z příjmu fyzických osob, definován v § 5 ZDP, se považuje částka, o kterou příjmy, které plynou poplatníkovi ve zdaňovacím období, převyšují výdaje prokazatelně vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení, pokud není stanoveno jinak. V případě, že poplatníkovi plyne ve zdaňovacím období více druhů příjmů uvedených v § 6 až § 10 ZDP, činí základ daně součet dílčích základů daně všech druhů příjmů. Do základu daně se však nezařazují příjmy od daně osvobozené a příjmy, pro které je dále stanoveno, že se z nich daň vybírá zvláštní sazbou daně. Do základu daně se nezahrnují příjmy zahrnuté do samostatného základu daně zdaňovaného sazbou podle § 16a příslušného zákona. (Marková, 2023)

Další definice základu daně je uvedena i v § 23 ZDP, která se týká jak na poplatníky daně z příjmů fyzických osob, tak i na poplatníky daně z příjmů právnických osob. První odstavec udává, že základem daně je rozdíl, o který příjmy (výjimka jsou příjmy, které nejsou předmětem daně či jsou od daně osvobozeny) převyšují výdaje, a to i při respektování věcné a časové souvislosti v daném zdaňovacím období. Pro zjištění základu daně je důležité vědět, zda-li poplatník vedl účetnictví nebo nikoliv. V případě, že poplatník účetnictví vedl, vychází se z výsledku hospodaření (což může být buď zisk nebo ztráta) a to vždy bez vlivu Mezinárodních účetních standardů. Poplatník sestavující účetní závěrku podle Mezinárodních účetních standardů upravených právem Evropských společenství použije ke zjištění výsledku hospodaření a pro stanovení dalších údajů důležitých pro stanovení základu daně zvláštní právní předpis. (Macháček, 2019)

3.4 Výdaje

Obr. 3: Schéma rozdělení výdajů

Zdroj: Beránek, 2021 (str. 209)

Daňově uznatelné výdaje

Výdaji uznatelnými se zabývá § 24 ZDP, kde jsou v odstavci 1 definovány následovně: „Výdaje (náklady) vynaložené na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů se pro zjištění základu daně odečtou ve výši prokázané poplatníkem a ve výši stanovené tímto zákonem a zvláštními předpisy.“ (Marková, 2023, s. 37)

Zjednodušeně lze říci, že výdaj je daňově uznatelný, pokud přímo i nepřímo pomáhá k vytváření příjmů. Existují ovšem dvě základní výjimky:

- výdaje, které nejsou daňově uznatelné i když souvisí se zdaňovanými příjmy (konkrétní výjimky obsahuje § 25 ZDP v odstavci 1)

- výdaje, které jsou daňové uznatelné, ale nesouvisí se zdaňovanými příjmy (konkrétní výjimky obsahuje § 24 ZDP v odstavci 2) Výčet výjimek není úplný a u příslušného vynaloženého výdaje poplatník musí sledovat doplňující podmínky pro daňovou uznatelnost. (Beránek, 2021)

Daňově neuznatelné výdaje

Hlavními skupinami daňově neuznatelných výdajů čili výdajů, které nelze uznat za výdaje vyložené k dosažení, zajištění a udržení příjmů, jsou následující:

- nesouvisí s žádnými příjmy, pokud § 24 ZDP ve druhém odstavci nestanoví jinak
- souvisí s příjmy, které se nezahrnují do daňového přiznání
- souvisí s příjmy, které se zahrnují do daňového přiznání, ale jsou vyloučené v § 25 odst. 1 ZDP
- překračují limit, který stanovuje § 24 odst. nebo také § 25 odst. 1 písm. j) ZDP (Beránek, 2021)

3.5 Nezdánitelná část základu daně

Nezdánitelné části základu daně jsou takové, které snižují celoroční základ daně v daňovém přiznání nebo v ročním zúčtování u zaměstnavatele. Poplatník daně z příjmů by měl mít za cíl v rámci optimalizace vytvořit takový základ daně, který umožní uplatnit veškeré slevy na dani a nezdánitelné části základu daně z příjmů, které se nachází v § 15 ZDP. „Pokud poplatník daně z příjmů fyzických osob dosáhne základu daně z příjmů, ze kterého za zdaňovací období není možné uplatnit plnou výši odpočtů od základu daně podle § 15 ZDP, které přicházejí u poplatníka v úvahu, anebo bude moci uplatnit jen dílčí část těchto odpočtů, pak neuplatněný odpočet od základu daně v příslušném zdaňovacím období již nemůže uplatnit v dalších zdaňovacích obdobích a výše neuplatněného odpočtu propadá.“ (Macháček, 2019, s. 23)

Daňoví nerezidenti mohou uplatnit nezdánitelnou částku pouze za podmínky, že většina příjmů (minimálně 90 %) je ze zdrojů na území ČR jen pokud jsou daňovými rezidenty členského státu EU nebo státu tvořícího EHP. U zaměstnavatele, který provádí roční zúčtování, mohou ovšem uplatnit nezdánitelné částky pouze čeští daňoví rezidenti. (Rindová & Rohlíková, 2021)

Mezi nezdanitelné části základu daně – odčitatelné položky od základu daně dle Markové (2023) patří:

1. *Bezúplatné plnění.* Představuje hodnotu, kterou poplatník poskytl obcím, krajům, organizačním složkám státu, pořadatelům veřejných sbírek na vymezené účely, které jsou definovány v zákoně. Jako bezúplatné plnění se považují i bezpříspěvkové dárcovství krve, kdy je jeden odběr oceněn hodnotou 3 000 Kč, odběr orgánu od žijícího dárce, který se oceňuje částkou 20 000 Kč a stejnou částkou je oceněn i jeden bezplatný odběr krvetvorných buněk. Pro možnost odpočtu hodnoty bezúplatných plnění je nutné splnit podmínky, které udávají, že celková hodnota za zdaňovací období musí být vyšší než 2 % základu daně, musí činit minimálně 1 000 Kč a zároveň lze odečíst maximálně do výše 15 % ze základu daně. (Rindová & Rohlíková (2021) uvádí, že pro roky 2020 a 2021 však přechodně platila změna, která maximální výši odečtu zvýšila z 15 % na 30 %.)
2. *Zaplacené úroky související s financováním bydlení* – úroky ze stavebního spoření nebo hypotečního úvěru. Maximálně lze odečíst nejvíce do výše 150 000 Kč ročně. Pokud se úroky platí jen po část roku, nesmí částka překročit jednu dvanáctinu maximální částky za každý měsíc úroků.
3. *Příspěvky na penzijní připojištění se státním příspěvkem, penzijní pojištění a doplňkové penzijní spoření.* Částku, kterou lze odečíst, představují celkově zaplacené příspěvky snížené o 12 000 Kč, odečíst však jde maximálně 24 000 Kč. U penzijního pojištění je podmínkou výplata plnění z penzijního pojištění po pěti letech a současně nejdříve v 60 letech. Odečíst jde částka ve výši celkových příspěvků zaplacených ve zdaňovacím období. Při doplňkovém penzijním spoření lze odečíst částka, která se rovná části měsíčních příspěvků, které v jednotlivých měsících zdaňovacího období přesáhly výši, od které náleží maximální státní příspěvek.
4. *Příspěvky na soukromé životní pojištění.* Do soukromého životního pojištění spadají tři druhy pojištění: pojištění pro případ dožití, pro případ smrti nebo dožití a pojištění na důchodové pojištění. Doba trvání musí činit minimálně 5 let a nárok na čerpání vzniká dovršením 60 let. Maximálně jde odečíst částka 24 000 Kč.
5. *Členské příspěvky,* které jsou zaplacený členem odborové organizace odborové organizaci. Lze odečíst částku v maximální výši 1,5 % zdanitelných příjmů ze

závislé činnosti a funkčních požitků, vyjma příjmů, které jsou zdaněny srážkou, dle zvláštní sazby daně, maximálně do výše 3 000 Kč.

6. *Úhrady za zkoušky*. Maximálně do částky 10 000 Kč za rok, ale zdravotně postižení mohou odečíst 13 000 Kč a těžce zdravotně postižení 15 000 Kč.

3.6 Slevy na dani

Slevy na dani představují jednu z možností, jak snížit výslednou část daně. Pro rok 2023 platí sleva na poplatníka, na manžela/manželku, na invaliditu, na studenta a sleva za umístění dítěte.

3.6.1 Sleva na poplatníka

Pro rok 2022 i 2023 sleva na poplatníka činí 30 840 Kč za rok, měsíčně tedy 2 570 Kč. Nárok na slevu má i poplatník, který je daňovým rezidentem s neomezenou daňovou povinností, to znamená, že má poplatník bydliště v České republice, nebo se zde obvykle zdržuje. Může to stanovit i smlouva o zamezení dvojímu zdanění, tudíž jeho daňová povinnost je stanovena jak z příjmů z území naší republiky, tak i ze zdrojů zahraničních. Nárok má ale i poplatník s omezenou daňovou povinností, která se vztahuje pouze na příjmy plynoucí z území České republiky. (Vybíhal a kol., 2022)

3.6.2 Sleva na manžela/manželku

Výše slevy na manželku/manžela, žijící/ho ve společně hospodařící domácnosti s poplatníkem, je ve výši 24 840 Kč ročně, pokud nemá vlastní příjem vyšší než 68 000 Kč. (Marková, 2023)

Do vlastního příjmu manžela či manželky se nezahrnují například dávky státní sociální podpory, dávky péčovské péče s výjimkou odměny pěstouna, příspěvek na péči, státní příspěvky na pojištění a připojištění a tak dále. Naopak zahrnujícími příjmy jsou například příjem z pracovního poměru, nemocenský, ošetřovné, peněžitá pomoc v mateřství apod. (Vybíhal a kol., 2022)

Tuto slevu uplatňuje poplatník až v ročním zúčtování ve výši celoroční slevy. V případě, že s manželkou v domácnosti nežil po celý rok, uplatňuje slevu poměrnou částí za měsíce, kdy žili ve společné domácnosti.

Má-li manželka (manžel) nárok na průkaz ZTP/P, zvyšuje se částka slevy na dvojnásobek, tedy na 49 680 Kč. (Vybíhal a kol., 2022)

3.6.3 Slevy na invaliditu

Vybíhal a kol. (2022) tvrdí, že sleva určena pouze na vlastní invaliditu poplatníka, k činí 2 520 Kč ročně a 210 Kč měsíčně. Dále autoři uvádí, že jsou tři druhy této slevy – základní, rozšířená a pro držitele průkazu ZTP/P.

- Základní sleva na invaliditu náleží poplatníkovi, kterému je přiznán invalidní důchod I. a II. stupně (dříve označován jako částečný invalidní důchod), nebo zanikl-li nárok na invalidní důchod pro invaliditu II. nebo III. stupně z důvodu souběhu nároku na výplatu tohoto důchodu a starobního důchodu.
- Rozšířená sleva je ve výši 5 040 Kč ročně, 420 Kč měsíčně pokud je poplatníkovi přiznán důchod na invaliditu třetího stupně, jiný invalidní důchod z důchodového pojištění, nebo je poplatník dle zvláštních předpisů invalidní ve třetím stupni, ale jeho žádost je zamítnuta, avšak z jiných důvodů než proto, že není invalidní.
- Sleva 16 140 Kč ročně, 1 345 Kč měsíčně náleží poplatníkovi, jemuž je přiznán nárok na průkaz ZTP/P.

3.6.4 Sleva na dani na studenta

Sleva ve výši 4 020 Kč ročně, 335 Kč měsíčně pro poplatníka, který se soustavně připravuje na budoucí povolání studiem nebo předepsaným výcvikem až do věku 26 let. V případě, že poplatník studuje prezenční formou doktorský studijní program, který poskytuje vysokoškolské vzdělání se možnost uplatňování prodlužuje do věku 28 let. (Vybíhal a kol., 2022)

3.6.5 Sleva na dani za umístění dítěte

Sleva je také označována jako takzvané školkovné. Výše slevy se rovná výši výdajů, které jsou prokazatelně vynaloženy poplatníkem za umístění vyživovaného dítěte na dané zdaňovací období v zařízení pro péči o děti v předškolním věku včetně mateřské školy, pokud jím nebyly uplatněny jako výdaj § 24 ZDP. Do výdajů se nezapočítává úhrada stravování. (Vybíhal a kol., 2022)

Slevu lze uplatnit pouze v případě, že vyživované dítě žije ve společně hospodařící domácnosti s poplatníkem, a pokud se nejedná o vlastního vnuka nebo vnuka druhého z manželů. Pokud se jedná o vlastního vnuka nebo vnuka druhého z manželů lze slevu uplatnit pouze, když jsou v péči nahrazující péči rodičů. Za každé vyživované dítě je možné uplatnit slevu maximálně do výše minimální mzdy, která pro rok 2023 činí 17 300 Kč). (Vybíhal a kol., 2022)

Tab. 2: Slevy na dani pro rok 2022

Slevy na dani	Částka v Kč pro rok 2023
Na poplatníka	30 840
Na poplatníka – starobní důchodce	30 840
Na manželku / manžela	24 840
Na manželku / manžela – držitele průkazu ZTP/P	49 680
Invalidita I. a II. stupně	2 520
Invalidita III. stupně	5 040
Držitel průkazu ZTP/P (i bez důchodu)	16 140
Student	4 020
Školkové	max 17 300/dítě

Zdroj: Marková (2023), zpracováno autorkou

Tab. 3: Přehled slev na dani během let 2015-2022

Slevy na dani	Částka v Kč pro rok						
	2022	2021	2020 2019	2018	2017	2016	2015
Na poplatníka	30 840	27 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840
Na poplatníka starobního důchodce	30 840	27 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840
Na manželku	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840
Na manželku držitele průkazu ZTP/P	49 680	49 680	49 680	49 680	49 680	49 680	49 680
Invalidita I. a II. stupně	2 520	2 520	2 520	2 520	2 520	2 520	2 520
Invalidita III. stupně	5 040	5 040	5 040	5 040	5 040	5 040	5 040
Držitel průkazu ZTP/P (i bez důchodu)	16 140	16 140	16 140	16 140	16 140	16 140	16 140
Student	4 020	4 020	4 020	4 020	4 020	4 020	4 020
Školkové (maximální částka na jedno dítě)	15 200	15 200	14 600 13 500	12 200	11 000	9 200	9 200
Na evidenci tržeb EET	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	0

Zdroj: Zpracováno autorkou dle daňového portálu Měšec (n.d.)

3.7 Daňové zvýhodnění a daňový bonus

Dle ustanovení ZOP § 35c odst. 1 má poplatník nárok na daňové zvýhodnění na vyživované dítě, pokud spolu žijí ve společně hospodařící domácnosti na území členského státu Evropské unie nebo státu, který je součástí Evropského hospodářského prostoru.

V roce 2022 výše zvýhodnění činila ročně pro první dítě 15 204 Kč, pro druhé dítě 22 320 Kč a pro třetí a každé další dítě 27 840 Kč. Pokud se jedná o dítě, kterému je přiznán nárok na průkaz ZTP/P, zvýší se částka daňového zvýhodnění na dvojnásobek. Stejně částky platí i pro rok 2023. (Marková, 2023)

Poplatník může zvýhodnění uplatnit formou slevy na dani, daňového bonusu nebo slevy na dani a daňového bonusu.

Pokud je částka vypočítané daně vyšší než částka daňového zvýhodnění, uplatní poplatník tuto částku jako slevu na dani. Naopak v případě, kdy je částka vypočítané daně nižší než částka daňového zvýhodnění, bude poplatník do výše daně uplatňovat slevu na dani a zbylou částku uplatní poplatník jako daňový bonus. Jestliže nastane situace, kdy vypočtená daň bude v nulové výši, celou částku daňového zvýhodnění uplatní poplatník jako daňový bonus. (Vybíhal a kol., 2022)

Daňový bonus může poplatník uplatnit, který měl ve zdaňovacím období příjem minimálně ve výši šestinásobku minimální mzdy a pokud je daňový bonus vyšší než 100 Kč. (Marková, 2023)

Do konce roku 2020 byla maximální výše bonusu jednoho poplatníka omezena na částku 60 300 Kč. Počínaje rokem 2021 je maximální výše bonusu bez omezení. (Beránek, 2021)

Jako vyživované dítě poplatníka se pro tyto účely považuje:

- vlastní dítě
- osvojenec
- dítě v péči nahrazující péči rodičů
- dítě, které přestalo být u poplatníka z důvodu nabytí plné svéprávnosti nebo zletilosti v pěstounské péči
- dítě či vlastní vnuk/vnučka druhého z manželů

- vlastní vnuk/vnučka
- dítě nezletilé
- dítě zletilé do věku 26 let pokud:
  - mu není přiznán invalidní důchod pro třetí stupeň invalidity
  - se soustavně připravuje na budoucí povolání
  - se nemůže připravovat na budoucí povolání nebo vykonávat výdělečnou činnost pro nemoc či úraz
  - se z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopno vykonávat soustavnou výdělečnou činnost

Druh či družka mohou uplatnit daňové zvýhodnění na dítě žijící ve společně hospodařící domácnosti pouze v případě, kdy:

- se jedná o dítě vlastní, jehož jsou společnými rodiči
- se jedná o dítě, jehož vlastním rodičem je jen jeden z druhů (Vybíhal a kol., 2022)

Tab. 4: Daňová zvýhodnění pro rok 2023

Daňové zvýhodnění	Částka v Kč pro rok 2023	
Na dítě	1. dítě	15 204
	2. dítě	22 320
	3. a další dítě	27 840
Na dítě – držitele průkazu ZTP/P	1. dítě	30 408
	2. dítě	44 640
	3. a další dítě	55 680

Zdroj: Marková (2023), zpracováno autorkou

Tab. 5: Přehled daňových zvýhodnění během let 2015-2022

Daňové zvýhodnění	Částka v Kč pro rok							
	2022	2021	2020 2019	2018	2017	2016	2015	
Na dítě	1. dítě	15 204	15 204	15 204	15 204	13 404	13 404	13 404
	2. dítě	22 320	19 404	19 404	19 404	19 404	17 004	15 804
	3. a každé další dítě	27 840	24 204	24 204	24 204	24 204	20 604	17 004
Na dítě držitele ZTP/P	1. dítě	30 408	30 408	30 408	30 408	26 808	26 808	26 808
	2. dítě	44 640	38 808	38 808	38 808	38 808	34 008	31 608
	3. a každé další dítě	55 680	48 408	48 408	48 408	48 408	41 208	34 008

Zdroj: Zpracováno autorkou dle daňového portálu Měšec

3.8 Zálohy

Poplatníci v průběhu zálohového období musí platit i zálohy na daň. Jejich výše a četnosti se odvozují od **poslední známé daňové povinnosti**. Touto povinností je částka, která byla poplatníkovi vypočítána a uvedena v posledním daňovém přiznání za období bezprostředně předcházející zdaňovacímu období. Poslední známá daňová povinnost je pro účely stanovení záloh platná od následujícího dne po termínu pro podání daňového přiznání (a to i dodatečného). V případě, že bylo přiznání podáno opožděně, tak platnosti nabývá následující den po dni jeho podání a do účinnosti další změny této známé daňové povinnosti. Poslední známou daňovou povinností najdeme v daňovém přiznání fyzických osob na řádku 77 – Daň celkem, ale případně je potřeba vyloučit případný základ daně dle § 10 – Ostatní příjmy. (Kadlec, 2022; Pokorná, 2021)

Zálohovým obdobím se rozumí období od prvního dne následujícího po uplynutí posledního dne lhůty pro podání daňového přiznání za minulé zdaňovací období do posledního dne lhůty pro podání daňového přiznání v následujícím zdaňovacím období. (Pokorná, 2021)

3.8.1 Výjimky pro placení záloh

ZDP udává, že zálohy nemusí platit poplatník, jehož poslední známá daňová povinnost nepřesáhla 30 000 Kč, dále obec nebo kraj a jako poslední zůstavitel ode dne jeho smrti. Dále není povinen platit zálohy na daň poplatník, který svou činnost, ze které mu

plynuly zdanitelné příjmy, ukončil, anebo mu zanikl zdroj zdanitelných příjmů. Povinnost záloh se také nevztahuje na poplatníky, kteří mají příjmy ze závislé činnosti, pokud nemají další příjmy, které by byly zdaňovány. Nesmí se však jednat o příjmy ze zahraničí. (Marková, 2023; Pokorná, 2021)

3.8.2 Výše a periodicita záloh

Poplatník, jehož poslední známá daňová povinnost spadá do kategorie 30 000 Kč až 150 000 Kč (Kadlec, 2022):

- Platí dvě zálohy na daň na zdaňovací období ve výši 40 % poslední známé daňové povinnosti
- splatnost první zálohy je do 15. dne šestého měsíce zdaňovacího období, druhá záloha je splatná do 15. dne dvanáctého měsíce zdaňovacího období

Poplatník, jehož poslední známá daňová povinnost přesáhne 150 000 Kč (Kadlec, 2022):

- platí čtyři zálohy ve výši 25 % poslední známé daňové povinnosti
- první záloha je splatná do 15. dne třetího měsíce, druhá do 15. dne šestého měsíce, třetí do 15. dne devátého měsíce a poslední do 15. dne dvanáctého měsíce zdaňovacího období

Souběh příjmů s příjmy ze zaměstnání:

ZDP uvádí další možnost, kdy poplatník neplatí zálohy na daň. Jde o případ příjmů ze závislé činnosti. Jestliže je základ daně tvořen dílčími základy daně a jedním z dílčích základů je základ daně z příjmů ze závislé činnosti, ze kterého měl plátce povinnost srazit zálohy na daň a tento základ je roven nebo větší než 50 % z celkového základu daně, nenastává povinnost platit zálohy na daň. Ovšem v případě, že dílčí základ daně ze závislé činnosti, ze které měl plátce povinnost srazit zálohy na daň, byl nižší než 15 %, nastává povinnost platit zálohy na daň. Pokud by byl dílčí základ daně ze závislé činnosti od 15 % do 50 %, platily by se zálohy na daň v poloviční výši. (Marková, 2023)

3.8.3 Výpočet záloh na daň

Základ pro výpočet zálohy tvoří součet všech příjmů ze závislé činnosti zúčtovaných nebo vyplacených, které měl poplatník za kalendářní měsíc nebo za zdaňovací období, s výjimkou příjmu, který není předmětem daně, který je od daně osvobozen nebo je z něj daň vybírána srážkou zvláštní sazby daně. Záloha se vypočítá ze základu pro výpočet zálohy, který je zaokrouhlen do 100 Kč na celé koruny nahoru a od 100 Kč na celé stokoruny nahoru. (Marková, 2023)

Sazba zálohy je 15 % pro část základu pro výpočet zálohy do 4násobku průměrné mzdy a 23 % pro přesahující 4násobek průměrné mzdy. Záloha se následně vypočte jako součet součinů příslušné části základu pro výpočet zálohy a sazby zálohy pro tuto část základu pro výpočet zálohy. (Marková, 2023)

Postup výpočtu:

Hrubá mzda (základní mzda + příplatky + odměny + náhrada mzdy, ...) * sazba daně z příjmů (15 %, 23 %) = záloha na daň z příjmů („Výpočet mzdy 2023 – záloha na daň z příjmu“, n.d.)

3.9 Daňové přiznání

Povinnost podat daňové přiznání má každý, jehož roční příjmy, které jsou předmětem daně, přesáhly částku 50 000 Kč, ale nesmí se jednat o příjmy od daně osvobozené nebo o příjmy, ze kterých se daň vybírá srážkou dle zvláštní sazby daně. Daňové přiznání musí podat i ten, kdo měl příjmy nižší než 50 000 Kč, ale vykazuje daňovou ztrátu. (Marková, 2023)

Daňové přiznání nemusí poplatník podávat v případě, že jeho příjmy ze závislé činnosti (dle § 6) plynou od jednoho a, nebo postupně od více plátců daně včetně doplatků mezd od těchto plátců. Toto ovšem platí za podmínky, že učinil u všech plátců daně na příslušné zdaňovací období prohlášení k dani, další podmínkou je ta, že nemá jiné příjmy (dle § 7-10) vyšší než 10 000 Kč. (Marková, 2023)

Dále nemusí podávat daňové přiznání ten, který má příjmy ze závislé činnosti a funkčních požitků pouze ze zahraničí a jsou vyjmuty ze zdanění na základě mezinárodních smluv zamezujících dvojí zdanění. Povinnost nemá ani ten, kdo měl po

celý rok příjmy od daně osvobozené, například formou nemocenské, sociálních dávek, podpory v nezaměstnanosti apod. Daňovému přiznání se vyhnou i příjmy, které jsou zdaněné konečnou srážkovou daní. Takové příjmy plynou například z dohody o provedení práce do 10 000 Kč měsíčně bez podepsaného prohlášení k dani, nebo z autorských honorářů do 10 000 Kč včetně měsíčně u téhož plátce atd. („Kdo nepodává daňové přiznání“, n.d.)

3.9.1 Výpočet daně z příjmu

Tab. 6: Schéma výpočtu daně

Dílčí základ daně § 6
Dílčí základ daně § 7
Dílčí základ daně § 9
Dílčí základ daně § 10
= Základ daně
- Odčitatelné položky
= Snížený základ daně
* 15 % sazba daně z příjmu
= Daň z příjmu
- Slevy na dani
- Daňové zvýhodnění
= Konečná výše daně
- Zaplacené zálohy
= Doplatek / Přeplatek daně

Zdroj: Krausová (2021), zpracováno autorkou

Může nastat situace, kdy vznikne daňový přeplatek. K tomu může dojít v případě, že se snížil základ daně o úroky z úvěru na bydlení, životní či penzijní pojištění nebo jinou odčitatelnou položku, dále o slevy, které se neuplatňovaly měsíčně ve mzdě (například sleva na manželku), nebo v případě dohody o provedení práce se srážkovou daní. Důležité je v daňovém přiznání vyplnit žádost o vrácení přeplatku na dani. (Krausová, 2021)

3.10 Změny daně z příjmů fyzických osob

3.10.1 Daňový balíček 2021

Zrušení superhrubé mzdy

Největší změnu v roce 2021 představovalo zrušení tzv. superhrubé mzdy. Daň se tedy začala počítat pouze z hrubé mzdy, nikoli z hrubé mzdy navýšené o sociální a zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem. („Daňový balíček na rok 2021“, n.d.)

Sazba daně z příjmů fyzických osob

Kromě 15% sazby se nově zavedla sazba 23 %, která se používá na roční příjmy, které přesáhnou 48násobek průměrné mzdy. Tato daňová sazba je aplikována, kromě příjmů ze zaměstnání a podnikání, i na ostatní příjmy, kapitálové příjmy a příjmy z pronájmu. („Daňový balíček na rok 2021“, n.d.)

Sazba 23 % se zavedla v důsledku zrušení tzv. solidární daně, která byla ve výši 7 % a platily ji osoby, které měly nadprůměrně vysoké příjmy. Tato daň se platila i s klasickou 15% daní. (Mečířová, 2023)

Zvýšení slevy na poplatníka

Od prvního ledna 2021 došlo ke zvýšení daňové slevy na poplatníka na 27 840 Kč. („Daňový balíček na rok 2021“, n.d.)

Zavedení paušální daně

Osoby samostatně výdělečně činné mají od roku 2021 možnost paušální platbou zaplatit daň a zároveň sociální a zdravotní pojištění bez toho, aniž by musely podávat daňové přiznání a Přehledy OSVČ. Výše daně pro rok 2021 byla 5 469 Korun. („Co nového nebo důležitého bude v roce 2021 ve financích?“, n.d.)

3.10.2 Daňový balíček 2023

Pro rok 2023 je již schválený daňový balíček, který upravuje především paušální daně a také se zaměřuje na zvyšování některých příjmových limitů. V následujícím textu bude zmíněno pár hlavních změn.

Zvýšení hranice příjmů pro podání daňového přiznání

Daňový balíček 2023 obsahuje novelu, která zvyšuje limit příjmů zakládající povinnost podat daňové přiznání z původních 15 000 Kč na 50 000 Kč. Z toho tedy vyplývá, že fyzická osoba jejíž roční příjem (hrubý příjem před odečtením výdajů, nezapočítávají se příjmy osvobozené, nespádající do předmětu daně, nebo zdaňované srážkovou daní) nepřesáhl 50 000 Kč, nemá povinnost podávat daňové přiznání. (Burnus & Florešová, 2022)

Povinnost podat daňové přiznání nově nebude mít zaměstnanec, který má zdanitelné příjmy mimo zaměstnání vyšší než 20 000 Kč za rok. Doposud byla tato hranice do 6 000 Kč, došlo tedy ke zvýšení limitu o 14 000 Kč. (Burnus & Florešová, 2022)

Tři pásma paušální daně OSVČ

Nynější hranice pro vstup do paušálního režimu ve výši 1 000 000 Kč se od nového roku zvýší na částku 2 000 000 Kč. V důsledku zvýšení této hranice nebude však výše zálohy pro všechny paušalisty stejná, ale rozdělí se do tří pásem, která budou odvozena od výše a charakteru příjmů poplatníka. (Burnus & Florešová, 2022)

Datové schránky

Nově bude pro podnikající fyzické osoby zapsané do zákonem stanovené evidence nebo rejstříku ze zákona zřízena datová schránka. Datové schránky, které budou zřízené ze zákona, bude možno znepřístupnit ve chvíli, kdy dojde na účinnost ke dni výmazu ze zákona stanovené evidence, nikoliv na žádost. (Morávek, 2022)

Zavedení nové daně

Počínaje rokem 2023 začíná platit nová daň, a to daň z neočekávaných zisků, tzv. windfall tax. Tato daň by měla být pouze dočasná mimořádná a bude fungovat formou 60% přirážky, která bude používána na zisk převyšující 120 % průměrného základu daně za několik předchozích zdaňovacích období. Nevztahuje se však na všechny subjekty, ale pouze na subjekty oblasti energetiky, bankovníctví a těžebního průmyslu. („Daňový balíček 2023 je venku!“, 2022)

4 Shrnutí problematiky daně z příjmů fyzických osob

První kapitola této práce byla věnována obecně daním. Byly zmíněny její nejdůležitější funkce, jako je získávání peněz do veřejného rozpočtu, nebo zmírňování výkyvů ekonomického cyklu pomocí stabilizační funkce.

Další část se zaměřovala na daňový systém České republiky, který zahrnuje všechny daně, které jsou na tomto území vybírány a jsou ovlivněny například mírou inflace, hospodářským růstem, tradicemi v rámci veřejné správy, nebo také globalizací. Pro lepší zorientování v daňové soustavě se daně dělí do skupin de předmětu zdanění, podle rozpočtového určení či podle toho, jaký má dopad na poplatníka.

Následující kapitoly už se zaměřovaly pouze na daň z příjmů fyzických osob. Tyto příjmy jsou dle ZDP děleny do pěti skupin - § 6, § 7, § 8, § 9, § 10, práce se však ale primárně zaměřovala na příjmy plynoucí ze závislé činnosti, tedy § 6 příslušného zákona.

Základem daně této daně jsou všechny příjmy, které převyšují výdaje vynaložené na dosažení příjmů. Tento základ lze snížit o nezdanitelné části základu daně, které tvoří například odměny za bezpříspěvkový odběr krve nebo zaplacené úroky související s financováním bydlení. Následně se základ vynásobí příslušnou sazbou 15 % nebo 23 %. Výsledná část daně z příjmů lze snížit při splnění daných podmínek například základní slevou na poplatníka, slevou na manželku, slevou na invaliditu či slevou na umístění dítěte, která je také označována jako školkovné. Je možné využít daňového zvýhodnění týkající se dětí, kdy za každé dítě lze odečíst částku v příslušné výši pro daný rok.

Výše částek slev a daňových zvýhodnění jsou uvedeny v tabulkách, které sledují období od roku 2015 do aktuálního roku. Z tabulek lze vyčíst, že rok 2015 a 2016 byl, co se týká slev na dani, úplně stejný. Rozdíly se začaly projevovat rokem 2017, kdy se zvýšilo školkovné, které se už dále zvyšuje každým rokem, jelikož kopíruje výši minimální mzdy. Dále se také měnila částka slevy na poplatníka, a to v roce 2021 o 3 000 Kč a v roce 2022 o další 3 000 Kč. Počínaje rokem 2016 se zavedla sleva na evidenci tržeb, která mohla být uplatňována do roku 2022 a po celou dobu byla ve výši 5 000 Kč. Ostatní slevy jsou ve sledovaném období od roku 2015 neměnné.

U daňového zvýhodnění docházelo během let ke větším změnám, kdy se během sledovaného období od roku 2015 do roku 2023 zvýšilo zvýhodnění na první dítě z částky 13 404 Kč na 15 204 Kč, zvýhodnění na druhé dítě z částky 15 804 Kč na 22 320 Kč a zvýhodnění na 3. a každé další dítě z částky 17 004 Kč na 27 840 Kč. Zvýhodnění na dítě, které je držitelem ZTP/P také prošla změnami, které se především odvíjely od změn výše uvedených.

Dále byla kapitola zaměřena na zálohy, kde bylo uvedeno, kdo je platí, za jakých podmínek, v jaké výši, za jaké období a následně byla pozornost zaměřena i na daňové přiznání.

Zajímavou kapitolou je kapitola o změnách daně z příjmů fyzických osob, ve které jsou shrnuty změny obsaženy v daňovém balíčku 2021 a 2023. Nejvýraznějšími změnami roku 2021 bylo zrušení superhrubé mzdy, které vedlo k zavedení nové sazby daně ve výši 23 %. Dále došlo ke zvýšení slevy na poplatníka či zavedení paušální daně. Rok 2023 byl výrazný především zavedením tří pásem pro paušální daně OSVČ, také se zvýšila hranice příjmů pro podání daňového přiznání a zavedla se nová daň z neočekávaných zisků.

V závislosti na tom, jak rozsáhlé je téma daní z příjmů, stává se také velice nepřehledným a zbytečně komplikovaným hlavně pro běžného občana, který se nepohybuje v oblasti daní. Pro pochopení zákona a vyznání se v něm je pro většinu lidí potřeba více zdrojů. Stát by se tedy mohl zaměřit na to, aby pro své občany vytvořil co nejvíce přehledné a srozumitelné zpracování daňových zákonů. Tento krok by mohl vést k rozšíření povědomí o daních a zvýšit zájem toto téma studovat. V téhle době je pro mladé lidi také velmi těžké se osamostatnit a zařídit si své vlastní bydlení, proto by se stát na tuhle problematiku mohl více zaměřit a najít způsoby, jak by to pro tuto generaci mohlo být snazší.

5 Daň z příjmů fyzických osob ve vybraných státech

Následující kapitola bude rozdělena do dvou podkapitol, kdy každá podkapitola bude věnována jinému státu. První se zaměří na Slovensko, druhá se bude věnovat Polsku. Kapitoly budou uvádět například, kdo je v daných zemích poplatníkem, co je předmětem daně, co tvoří základ daně, jak vysoké jsou tamní sazby daně z příjmů a jaké lze uplatnit slevy.

5.1 Daň z příjmů fyzických osob na Slovensku

Poplatníci daně

Daň z příjmů fyzických osob upravuje zákon č. 595/2003 Z. z., o dani z příjmů přijatý Národní radou Slovenské republiky.

Tamní zákon, stejně jako je tomu u nás, rozděluje daňové poplatníky na daňové rezidenty a nerezidenty. Daňovými rezidenty jsou osoby s neomezenou daňovou povinností, které mají trvalý pobyt nebo bydliště na území Slovenské republiky, nebo se zde zdržují více než 183 dní v příslušném kalendářním roce, výjimku tvoří poplatníci, kteří se zde zdržují za účelem studia nebo lékařské péče. (Litera zákona č. 595/2003 Z. z., o dani z příjmů § 2 písm. d).

Za daňové nerezidenty jsou považovány všechny ostatní osoby, které mají omezenou daňovou povinnost, týkající se pouze příjmů, které plynou ze zdrojů na území Slovenské republiky (tamtéž, § 2 písm. e)

Jako příjmy plynoucí ze zdrojů na území Slovenské republiky se považují příjmy za práci vykonávanou ve Slovenské republice včetně honorářů, příjmy ze samostatného podnikání vykonávaného prostřednictvím stálé provozovny, příjmy ze služeb vykonávaných ve Slovenské republice. Dále se také mohou zahrnout úrokové výnosy, licenční poplatky a příjmy z prodeje nebo pronájmu majetku umístěného ve Slovenské republice. („Slovak Republic Individual taxes on personal income“, n.d.)

Předmět daně

Předmět daně tvoří příjmy:

- ze závislé činnosti (§ 5)
- z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti, z pronájmu, z užití děl a uměleckých výkonů (§ 6)
- z kapitálového majetku (§ 7)
- ostatní příjmy (§ 8) (Litera zákona č. 595/2003 Z. z., o dani z příjmů)

Dále zákon udává, že jako samostatný základ daně se zdaňují i podíly na zisku podniku vyplacené tichému společníkovi, podíly na zisku vyplacené ze zisku obchodní společnosti nebo družstva, podíly člena pozemkového společenství. V těchto případech se daň odvádí okamžitě při výplatě příjmů. (tamtéž, § 5, § 6, § 7, § 8, § 51e)

Předmětem daně naopak nejsou:

- přijaté půjčky, úvěry
- příjmy z dědictví, darování
- cestovní náhrady zaměstnanců, další jiné náhrady související s vykonáváním zaměstnání
- příjem z nabytí nových akcií a podílů
- daň z přidané hodnoty, pokud jde o plátce daně (tamtéž, § 3 odst. 2, § 5 odst. 5)

Základ daně

Základ daně tvoří součet dílčích základů daně z příjmů, který se sníží o nezdanitelné části základu daně.

Nezdanitelné části základu daně

Pokud dosáhne poplatník ve zdaňovacím období základu daně, který se rovná nebo je nižší než částka 21 754, 18 EUR, což je 92,8násobek částky měsíčního životního minima (pro rok 2023 234,42 EUR), nezdanitelná částka základu daně ročně na poplatníka odpovídá 21násobku částky životního minima. (Zákon č. 601/2003 Z. z., o životnom minime a o zmene a doplneni niektorých zákonov)

Litera zákona č. 595/2003 Z. z., o dani z příjmů uvádí, že v případě, kdy základ daně je vyšší než 92,8násobek životního minima, nezdanitelná částka základu daně ročně, je

částka, která odpovídá rozdílu 44,2násobku životního minima a $\frac{1}{4}$ základu daně. Pokud vyjde tato částka nižší než nula, nezdanitelná část základu daně se rovná nule.

Daňové bonusy:

Na Slovensku je kromě daňového bonusu na zaplacené úroky z úvěru na bydlení i daňový bonus na vyživované dítě. Na tento bonus má nárok poplatník, který dosáhl za zdaňovací období zdanitelných příjmů ze závislé činnosti anebo příjmů z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti minimálně ve výši 6násobku minimální mzdy (pro rok 2022 je 6násobek ve výši 3 876 EUR) a současně vykázal dílčí daňový základ z uvedených příjmů. (Oznámenie č. 352/2021 Z. z.)

Pokud poplatník splnil podmínky pro uplatnění daňového bonusu, může snížit daň o 23,57 EUR měsíčně, pokud vyživuje dítě nad 15 let, dvojnásobek sumy (47,14 EUR) v případě, že dítě nedovršilo věku šesti let a pokud vyživuje dítě nad 6 do 15 let, může snížit daň o 43,60 EUR měsíčně. (Solíková, 2022; Zákon č. 595/2003 Z. z., o dani z příjmů)

Černegová (2023) uvádí, že rok 2023 změnil podmínky pro nárok daňového bonusu na vyživované dítě. S účinností od 1. 1. 2023 se výše daňového bonusu rozdělila pouze na dvě skupiny, a to vyživované dítě do 18 let a nad 18 let. Na vyživované dítě do 18 let je možno uplatnit 1 680 EUR ročně (140 EUR měsíčně), pro dítě nad 18 let se vztahuje suma 600 EUR ročně (50 EUR měsíčně). Tyto částky však nejsou konečné, protože daňový bonus je ohraničen procentem ze základu daně z příjmů dle § 5 a § 6 příslušného zákona, a to dle počtu dětí následovně:

- 1 dítě – 20 % limit základu daně
- 2 děti – 27% limit základu daně
- 3 děti – 34% limit základu daně
- 4 děti – 41% limit základu daně
- 5 dětí – 48% limit základu daně
- 6 a více dětí – 55% limit základu daně

Sazba daně

Základ daně, který nepřesahuje 176,8násobek životního minima (tj. pro rok 2023 41 445,46 EUR), se zdaňuje sazbou 19 %. Druhá sazba daně 25 % je určena pro

základ daně, která přesahuje 176,8násobek životního minima. Pro fyzické osoby, které podnikají nebo vykonávají jinou samostatně výdělečnou činnost, lze použít 15% sazba daně. Podmínkou ale je, že zdanitelné příjmy nesmí přesáhnout částku 49 790 EUR. (Vašičková, 2022; § 15 zákona č. 595/2003 Z. z., o dani z příjmů)

Sazba z dividendových příjmů v roce 2023 činí 7 % a 35 %. („Dane do vrecka 2023 – praktický sprievodca slovenským daňovým systémom“, n.d.). Jako poslední bude zmíněna tzv. osobní sazba daně, která je ve výši 5 %. Tato sazba se týká pouze příjmů ústavních činitelů, nejedná se však o náhradu základních sazeb, ale o sazbu, která se k těmto sazbám přičítá. (Finančná správa, 2023)

Kapitálové příjmy (§ 7) se zdaňují sazbou 19 %. (Vašičková, 2022)

Výpočet daně z příjmů

Tab. 7: Schéma výpočtu daně

Součet částí základů daně § 5, § 6 odst. 1, § 6 odst. 2
- Nezdánitelné části základu daně
+ Součet částí základu daně § 6 odst. 3, § 6 odst. 4
+ Část základu daně § 8
= Základ daně
* Sazba 19 % nebo 25 %
+ 19 % z osobitého základu daně § 7
- Daňový bonus
= Daň k úhradě / Daňový přeplatek

Zdroj: Černegová (2020), zpracováno autorkou

Daňové přiznání z příjmů fyzických osob

Na Slovensku má povinnost podat daňové přiznání poplatník, který měl za zdaňovací období příjmy vyšší než 50 % z 21násobku životního minima v daném roce. Povinnost má i poplatník, jehož příjmy nebyly vyšší než 50 %, ale vykazuje daňovou ztrátu. Dále musí daňové přiznání podat ten, kdo byl vyzván správcem daně k podání daňového přiznání. Daňové přiznání naopak nemusí podávat poplatník, kterému plynuly pouze příjmy ze závislé činnosti a požádal zaměstnavatele o provedení ročního zúčtování. Daňové přiznání se rozděluje do dvou skupin – typ A a typ B. Přiznání typu A podává fyzická osoba, která nepodniká a dosahuje příjmů pouze ze závislé činnosti. Přiznání

typu B naopak podává podnikatel, tudíž fyzická osoba, která dosahuje příjmů jiných než ze závislé činnosti. (Solíková, 2022)

5.2 Daň z příjmů fyzických osob v Polsku

Poplatníci daně

Jako daňový rezident se považuje osoba, která pobývá na území Polska více než 183 dní ve zdaňovacím období, nebo má na jeho území centrum svých osobních či ekonomických zájmů. Polští daňoví rezidenti zdaní všechny své celosvětové příjmy, daňoví nerezidenti naopak zdaňují pouze ty příjmy, které plynou ze zdrojů na území Polska. („Poland highlights, 2022)

Předmět daně

Předmětem daně z příjmů fyzických osob jsou příjmy:

- ze zaměstnání
- ze samostatné výdělečné činnosti
- ve vybraných zemědělských sektorech
- z pronájmu nemovitého majetku
- z investic a majetkových práv
- z prodeje nemovitého majetku, majetkových práv a movitého majetku
- ostatní příjmy

Od daně jsou osvobozeny příjmy, které podléhají jiným daním, příjmy ze státních sociálních dávek, stipendií, výživného a částky získané z pojištění osob a majetku. (Široký, 2018)

Základ daně

Základ daně tvoří součet všech příjmů, kterých bylo v daném roce dosaženo, snížené o daňově uznatelné náklady, případné úlevy a srážky. Základní částka snižující daň pro rok 2022 i 2023 činí 3 600 PLN a tato částka nahrazuje naši slevu na poplatníka. („Jak obliczyc podatek dochodowy“, n.d.)

Daňové odpočty

v Polsku se používají tři základní daňové odpočty: prorodinné (na děti), zdravotní prémie, za práci v zahraničí (tzv. abolicionista). Odpočty na děti, se dělí do 4 cenových kategorií – na 1. dítě se vyplácí 1 112,04 PLN ročně, na 2. dítě se uplatňuje stejná částka, na 3. dítě je 2 000,04 PLN ročně a na 4. a každé další částka činí 2 700 PLN za rok. Zdravotní prémie si může poplatník odečíst maximálně do výše 8 700 PLN. Za práci v zahraničí lze odečíst celou částku zahraniční daně. („Odliczenia i ulgi podatkowe 2022/2023“, n.d.)

Srážky z příjmů

Srážek z příjmů polské zákony uvádí mnoho, proto bude zmíněno jen pár následujících příkladů („Odliczenia i ulgi podatkowe 2022/2023“, n.d.):

- termomodernizační úleva – částka 53 000 PLN
- investice do alternativní společnosti – 250 000 PLN
- darování krve – částka nesmí přesáhnout 6 % z příjmu
- dary na bohoslužbu (pro církve) – 6 % z příjmu
- úleva na robotizaci – výdaje na roboty, stroje a periferie
- úleva produktového marketingu – maximálně ve výši 1 000 000 PLN

Při darování krve nebo krevních složek se výše daru odvíjí od darovaného množství. Za jeden litr krve a složek náleží 130 PLN, celková výše daru se tedy vypočítá vynásobením množství krve a složek a cenou za litr. Muž může za rok darovat maximálně 2,7 litru, žena 1,8 litru, Krevní destičky v množství maximálně 12 litrů a plazma 25 litrů. („Ulga podatkowa dla hdk“, n.d.)

Sazba daně

V Polsku se příjmy zdaňují tzv. progresivním zdaněním, což znamená, že sazby daně se odvíjí od výše celkových příjmů. Používají se dvě základní sazby daně 12 % a 32 %. Pokud jsou příjmy do 120 000 PLN, činí daň 12 %, od které se odečte částka 3 600 PLN. Částka 3 600 PLN je 12 % z nezdanitelné části příjmu, která pro rok 2022 i 2023 činí 30 000 PLN. Z toho vyplývá, že poplatníci, kteří mají nižší příjem než zmíněných 30 000 PLN ročně, budou od daně osvobozeni. Pokud je příjem vyšší než 120 000 PLN, bude daň 10 800 PLN, ke které se přičte 32 % z částky, o kterou

převyšuje limit 120 000 PLN. Osoby provozující podnikatelskou činnost mohou příjmy zdaňovat paušální sazbou ve výši 19 %. („Poland Taxes on personal income“, n.d.)

Co se týče kapitálových příjmů včetně dividend a úrokových výnosů, jsou zdaňovány paušální sazbou 19 % a nevztahuje se na ně nezdanitelná částka. Příjmy z pronájmu se od roku 2023 budou zdaňovat pouze daní paušální, kdy příjmy do 100 000 PLN ročně budou zdaňovány 8,5% sazbou a pro přebytek příjmů nad 100 000 PLN bude použita sazba 12,5 %. Příjmy z pronájmu budou zdaněny bez možnosti odpočtu nákladů na dosažení příjmů. („Poland Taxes on personal income“, n.d.)

Fyzické osoby, jejichž roční příjmy (příjmy zdaněny progresivní sazbou, z prodeje akcií, podnikatelské činnosti) přesahují 1 000 000 PLN podléhají od začátku roku 2019 solidární dani, která činí 4 % částky, která přesahuje limit 1 000 000 PLN. („Poland Highlights, 2022)

Počínaje rokem 2022 začal platit zvláštní režim zdanění pro osoby, které přenesou svou daňovou rezidenci do Polska, ale stále mají příjmy ze zahraničí. Tyto osoby mohou platit paušální daň ve výši 200 000 PLN ročně ze jejich příjmů ze zahraničních zdrojů, až po dobu 10 let, pokud splní následující podmínky („Polang Highlights, 2022):

- být daňovým rezidentem v jiné jurisdikci minimálně pět let z posledních šesti let před přesunutím daňové rezidence do Polska
- investice v minimální výši 100 000 PLN ročně do polských projektů podporujících hospodářský růst, rozvoj vědy a vzdělávání, ochrany kulturního dědictví nebo propagace tělesné kultury.

Pro daňové nerezidenty platí zvláštní pravidla, které se vztahují na určité druhy příjmů, které jsou následně zdaněny paušální sazbou 20 % vypočtenou z příjmů (srážky z nákladů povoleny nejsou), pokud ovšem smlouva o zamezení dvojího zdanění mezi Polskem a zemí bydliště fyzické osoby nestanoví jinak. Mezi tyto příjmy patří například příjmy z autorských práv a jiného duševního vlastnictví, příjmy z transferu technologií a know-how, příjmy ze samostatné činnosti v oblasti umění, literatury, vědy, vzdělávání, žurnalistiky a sportu nebo příjmy z práce zadané státními nebo místními orgány nebo správními orgány, soudy, státními zástupci. („Polang Taxes on personal income“, n.d.)

Výpočet daně příjmů

Tab. 8: Schéma výpočtu daně se základem do 120 000 PLN

Příjmy
- Úhrn zaplacených sociálních příspěvků (pokud nebyly zahrnuty do nákladů)
- Odčitatelná ztráta z minulých let
= Základ pro výpočet daně
zaokrouhlit na celé zloté nahoru
= Základ daně
* Sazba 12 %
- Částka snižující daň (3 600 PLN)
= Daň od začátku roku
- Zaplacené zálohy
= Daň
zaokrouhlit na celé zloté nahoru
= Konečná daň

Zdroj: Zpracováno autorkou dle webových stránek Wfirma (2022)

Tab. 9: Schéma výpočtu daně se základem nad 120 000 PLN

Příjmy
- Úhrn zaplacených sociálních příspěvků (pokud nebyly zahrnuty do nákladů)
- Odčitatelná ztráta z minulých let
= Základ pro výpočet daně
zaokrouhlit na celé zloté nahoru
= Základ daně do 120 000 PLN
* Sazba 12 %
- Částka snižující daň (3 600 PLN)
+ Přebytek nad 120 000 PLN
* Sazba 32 %
= Daň od začátku roku
- Zaplacené zálohy
= Daň
zaokrouhlit na celé zloté nahoru
= Konečná daň

Zdroj: Zpracováno autorkou dle webových stránek Wfirma (2022)

Daňové přiznání

Zdaňovacím obdobím je jeden kalendářní rok. Fyzické osoby jsou povinny podat roční daňové přiznání za zdaňovací období do 30. dubna následujícího zdaňovacího období. Pro ty, kteří využívají paušální sazbu daně, platí dřívější termín podání. Podání daňového přiznání se netýká zaměstnanců, kteří mají pouze jeden příjem, a to ze závislé činnosti a podepsali speciální formulář. („Polang Highlights“, 2022)

Manželé, kteří jsou daňovými rezidenty v Polsku, si mohou při splnění podmínek vybrat mezi podáním daňového přiznání společně nebo samostatně. Pokud jeden z manželů nepobírá žádné příjmy, které podléhají zdanění, nebo pokud jsou příjmy této osoby zdaněny nižší sazbou daně, než je sazba daně druhého z manželů, je výhodnější variantou podání společného daňového přiznání. Pro podání společného přiznání jsou podmínky následující:

- manželé jsou svoji po celé zdaňovací období
- oba mají spoluvlastnictví
- ani jeden z manželů nevykonává podnikatelskou činnost, která se zdaňuje jinak než progresivními sazbami daně do 32 %. („Poland Tax administration“, n.d.)

6 Porovnání daně z příjmů fyzických osob ve vybraných státech

Následující kapitola se bude zaměřovat na porovnání výše daně z příjmů fyzických osob v již zmíněných státech. Cílem je zjistit, jestli ve vybraných státech vznikne přeplatek či nedoplatek na dani a v jaké výši. Postupy výpočtu budou vždy shrnuty v tabulkách.

Zadání modelového příkladu je následující:

Pan XY pobírá měsíční mzdu ve výši průměrné měsíční mzdy v ČR pro rok 2023 a to 40 324 Kč. Má děti ve věku – mladší dceru ve věku 12 let a staršího syna 19 let, který je studentem prvního ročníku VŠ. Na obě děti tedy uplatňuje daňové zvýhodnění. Dále také podepsal prohlášení k dani. Poplatník je dárce krve a během roku byl na 4 bezplatných odběrech (jeden odběr = 450 ml krve).

6.1 Česká republika

Pro výpočet daně je stěžejní znát základ daně, který se získá vynásobením měsíční mzdy počtem měsíců. Základ daně činí 483 888 Kč a bude stejný pro všechny státy.

Od základu daně se odečte částka 12 000 Kč za 4 odběry krve během roku. Jelikož příjmy, které poplatník za rok získal, jsou menší než 48násobek průměrné mzdy (1 935 552 Kč), použije se pro výpočet daně 15% sazba.

Poplatník podepsal prohlášení k dani, tudíž uplatní základní slevu na poplatníka, a to ve výši 30 840 Kč. Daňové zvýhodnění pro první dítě je 15 204 Kč, pro druhé 22 320 Kč ročně.

Tab. 10: Výpočet daně z příjmů pana XY v Kč

Celkové příjmy ze závislé činnosti	483 888
Odčitatelné položky	12 000
Snížený základ daně	471 888
Zaokrouhlený základ daně	471 800
Sazba	15 %
Daň z příjmů	70 770
Sleva na poplatníka	30 840
Daňová zvýhodnění	37 524
Daň celkem	2 406

Zdroj: Zpracováno autorkou

6.2 Slovenská republika

Základ daně přepočítán na eura (kurz ke dni 31. 3. 2023 je 0,042 Kč) činí 20 323,3 EUR. Částka příjmů je nižší než 21 754,18 EUR (92,8násobek měsíčního životního minima) bude nezdanitelná část základu daně ve výši 21násobku měsíčního životního minima (životní minimum pro rok 2023 činí 234,42 EUR). Protože zjištěný základ daně nepřesahuje 176,8násobek životního minima, vynásobí se sazbou 19 %. Poplatník má dvě děti – jedno dítě ve věku do 18 let, druhé nad 18 let. Pro děti do 18 let platí částka za rok 1 680 EUR, pro děti nad 18 let 600 EUR ročně. Bonus na dvě děti nesmí překračovat limit 27 % ze základu daně, může si tak poplatník uplatnit bonus v plné výši. Slovensko pro dárce krve žádnou úlevu na dani nemá.

Tab. 11: Výpočet daně z příjmů pana XY

Celkové příjmy ze závislé činnosti	20 323,3
Nezdanitelná část základu daně	4 922,8
Základ daně	15 400,5
Sazba	19 %
Daň z příjmů	2 926,1
Daňový bonus	2 280
Daň celkem	646,1

Zdroj: Zpracováno autorkou

6.3 Polsko

Celkové příjmy, které jsou převedeny na zloté kurzem ze dne 31. 3. 2023 0,20 / Kč, činí 96 777,6 PLN, celkové příjmy jsou tudíž menší než 120 000 PLN, proto bude použita 12% sazba daně. Základní částka snižující daň 3 600 PLN bude následně odečtena. Pro

první i druhé dítě jsou částky shodné ve výši 1 112,04 PLN za jedno dítě. Srážka z příjmů za darování krve je ve výši 130 PLN za litr krve, celkem daroval 1,8 litru, celková srážka bude tedy 234 PLN.

Tab. 12: Výpočet daně z příjmů pana XY v PLN

Celkové příjmy ze závislé činnosti	96 777,6
Zaokrouhlený základ daně	96 778
Sazba	12 %
Daň z příjmů	11 613,36
Základní částka snižující daň	3 600
Daňové odpočty	2 224,08
Srážky z příjmů	234
Daň celkem	5 556

Zdroj: Zpracováno autorkou

6.4 Shrnutí

Pro porovnání státu mezi sebou je potřeba převést částky do jednotné měny, kterou bude česká koruna. V přehledu budou uvedeny částky v roční výši matematicky zaokrouhleny na celá čísla.

Kurzy měn dostupné ze stránek kurzy.cz ke dni 31. 3. 2023 jsou následující:

- 1 EUR = 25,53 Kč
- 1 PLN = 5,03 Kč

Tab. 13: Porovnání hlavních částek výpočtu daní v Kč

	Česko	Slovensko	Polsko
Nezdanitelná část základu daně	12 000	125 679	-
Základní částka snižující daň	30 840	-	18 108
Sleva pro 1. dítě (19 let)	15 204	15 318	5 594
Sleva pro 2. dítě (12 let)	22 320	42 890	5 594
Srážky z příjmů	-	-	1 177
Výsledná daň	2 406	16 495	27 947

Zdroj: Zpracováno autorkou

Tab. 14: Porovnání hlavních částek výpočtu daní v % ze základu daně

	Česko	Slovensko	Polsko
Nezdanitelná část základu daně	2,5	24,2	-
Základní částka snižující daň	6,4	-	3,7
Sleva pro 1. dítě (19 let)	3,1	2,9	1,1
Sleva pro 2. dítě (12 let)	4,6	8,2	1,1
Srážky z příjmů	-	-	0,2
Výsledná daň	0,5	3,1	5,7

Zdroj: Zpracováno autorkou

Z tabulky vyplývá, že Slovensko má velmi vysokou nezdanitelnou část základu daně, tato částka de facto nahrazuje slevu na poplatníka. Dále je možno vidět, že dárci krve jsou nejlépe odměňováni v České republice, na Slovensku naopak ani není možnost snížit daň kvůli dárcovství krve. Nejnižší daňové úlevy pro poplatníky s dětmi mají v Polsku, kde je zároveň i nejvyšší daňová povinnost.

Závěr

Hlavním cílem této bakalářské práce bylo daňové zatížení příjmů fyzických osob.

Daň z příjmů se týká každého občana, který je buď zaměstnaný, nebo podniká. Týká se fyzické i právnické osoby. Zákon o dani z příjmů je rozdělen pro právnické a fyzické osoby zvlášť, avšak ustanovení týkající se například slev na dani, daňových zvýhodnění, záloh na dani, či daňového přiznání, mají společné.

Začátkem i v průběhu roku dochází k novelizacím zákona, které přináší větší či menší změny. Každým rokem se mění výše minimální hrubé mzdy, může docházet ke změnám výše slev na dani, podmínkám pro uplatňování slev, nebo procentuální změně sazby daně. Toto téma je tedy velice aktuální, týká se skoro všech občanů a je třeba si tedy změn všimnout a neignorovat je.

Práce měla seznámit čtenáře s funkcemi daní a se základními pojmy týkající se daňového systému, například kdo je plátcem či poplatníkem daně, jaký je základ daně a za co všechno se daň musí odvádět.

V teoretické části se čtenář dozvěděl vše, co je nutné znát k problematice daní z příjmů a k následnému výpočtu samotné. Byly objasněny termíny jako například nezdánitelné části základu daně, základ daně jako takový a s ním spojené uznatelné či neuznatelné výdaje, slevy na dani či zálohy na daň. Po České republice přišlo na řadu také Slovensko a Polsko.

Díky teoretické části byly známy potřebné částky, postupy a pravidla potřebné pro praktickou část.

Daňové zatížení příjmů fyzických osob v jednotlivých zemích bylo zobrazeno na konkrétním příkladu, kde byl představen pan XY s jeho ročními příjmy. Výpočet byl proveden každé zemi zvlášť a ve měně, která danému státu patří. Ve finále byly částky převedeny do jednotné měny, konkrétně koruny české. Výsledkem praktické části bylo zjištění, že naše republika si ve srovnání se Slovenskem a Polskem nestojí vůbec špatně, protože výsledná výše daně byla ze všech nejnižší.

Seznam použitých zdrojů

- Beránek, P. (2021). *Průvodce zákonem o daních z příjmů pro OSVČ*. Anag.
- Burnus, R., & Florešová, V. (2022). *Novinky v oblasti daně z příjmů fyzických osob 2023*. GT News. <https://www.gtnews.cz/publikace/novinky-v-oblasti-dane-z-prijmu-fyzickych-osob-2023/>
- Co nového nebo důležitého bude v roce 2021 ve financích (n.d.). <https://www.kurzy.cz/finance/2021/>
- Černegová, A. (2020). *Daň z příjmů fyzických osob – základ dane a výpočet dane za rok 2019*. Podnikajte. <https://www.podnikajte.sk/dan-z-prijmov/dan-z-prijmov-fyzickych-osob-zaklad-dane-vypocet-za-rok-2019>
- Černegová, A. (2022) *Daňový bonus na dieta od 1. 1. 2023*. Dostupné 15. 3. 2023 z <https://www.podnikajte.sk/dan-z-prijmov/danovy-bonus-na-dieta-od-1-1-2023>
- Dane do vrecka 2023 – praktický sprievodca slovenským daňovým systémom (n.d.) Dostupné 16. 3. 2023 z <https://www.pwc.com/sk/sk/publikacie/dane-do-vrecka-2023.html>
- Daňový balíček na rok 2021 (n.d.). <https://www.eposhk.cz/poradna/danovy-balicek-na-rok-2021-detail-572>
- Daňový balíček 2023 je venku! (2022). <https://rsm.cz/blog/novinky/dane/danovy-balicek-2023-je-venku/>
- Finanční správa (n.d.). *Jaká jsou od roku 2023 pásma paušálního režimu?*. Dostupné 13. 3. 2023 z <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-prijmu/pausalni-dan/obecne-informace>
- Finančná správa (2023). *Osobitná sadzba dane*. Dostupné 16. 3. 2023 z <https://podpora.financnasprava.sk/997577-Osobitn%C3%A1-sadzba-dane>
- Foglová, D. (2013). *Daň z příjmů fyzických osob-optimalizace daňového zatížení* [Bakalářská práce, Univerzita Pardubice]. Digitální knihovna Univerzity Pardubice. https://dk.upce.cz/bitstream/handle/10195/53755/FoglovaD_DanPrijmu_FS_2013.pdf?sequence=2&isAllowed=y
- Hejduková, P. (2015). *Veřejné finance: teorie a praxe*. C. H. Beck.
- Christová, J. (2020). *Komparace daňového zatížení příjmů fyzických osob v České republice a vybraných zemích* [Bakalářská práce, České vysoké učení technické v Praze]. Digitální knihovna Českého vysokého učení technického v Praze. https://dspace.cvut.cz/bitstream/handle/10467/87928/MU-BP-2020-Christova-Jana-BP_2020_Christova_Jana.pdf?sequence=-1&isAllowed=y
- Jak obliczyc podatek dochodowy (n.d.). Dostupné 16. 3. 2023 z <https://www.podatnik.info/52eloitte52/jak-obliczyc-podatek-dochodowy,598214>
- Kadlec, M. (2022). *Zálohy na daň z příjmů*. <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/dan-z-prijmu/zalohy-na-dan-z-prijmu-2/>
- Kdo nepodává daňové přiznání (n.d.). <https://www.mesec.cz/danovy-portal/dan-z-prijmu/kdo-nepodava-danove-priznani/>

- Krausová, L. (2021). *Jak na daň z příjmu*. <https://luciekrausova.cz/dan-z-prijmu-jasne-strucne-srozumitelne/>
- Kubátová, K. (2005). *Daňová teorie: Úvod do problematiky*. Aspi.
- Macháček, I. (2019). *Optimalizace daně z příjmů fyzických osob*. Anag.
- Marková, H. (2023). *Daňové zákony 2023, úplná znění platná k 1. 1. 2023* (34. vyd.). Grada Publishing.
- Mečířová, L. (2023). *Byla solidární daň zrušena? Kdo musí odvádět vyšší 23% daň z příjmů?*. <https://www.finance.cz/535624-dan-z-prijmu-23-procent/>
- Morávek, D. (2022). *Potvrzeno, fyzickým osobám se datové schránky automaticky zřizovat nebudou*. Podnikatel. https://www.podnikatel.cz/aktuality/potvrzeno-fyzickym-osobam-se-datove-schranky-automaticky-zrizovat-nebudou/?utm_source=selfpromo&utm_medium=direct&utm_campaign=contentLinkB
- Odlíczenia i ulgi podatkowe 2022/2023 (n.d.). <https://www.e-pity.pl/ulgi-odliczenia/>
- Oznámenie č. 352/2021 Z. z. Ministerstva práce, sociálných vecí a rodiny Slovenskej republiky o sume minimálnej mzdy na rok 2022
- Pokorná, L. (2021). *Kdy musíte platit zálohy na daň z příjmů a jak dochází k jejich zúčtování?*. <https://www.podnikatel.cz/clanky/kdy-musite-platit-zalohy-na-dan-z-prijmu-a-jak-dochazi-k-jejich-zuctovani/>
- Poland Highlights (2022). <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-polandhighlights-2022.pdf>
- Poland Tax administration (n.d.). Dostupné 12. 3. 2023 z <https://taxsummaries.pwc.com/poland/individual/tax-administration>
- Poland Taxes on personal income (n.d.). Dostupné 12. 3. 2023 z <https://taxsummaries.pwc.com/poland/individual/taxes-on-personal-income>
- Přehled slev na dani z příjmů včetně historických slev (n.d.). <https://www.mesec.cz/danovy-portal/dan-z-prijmu/slevy-na-dani/>
- Rindová, I., & Rohlíková, J. (2021). *Zdanění mezd, platů a ostatních příjmů ze závislé činnosti v roce 2021* (29. vyd.). Anag.
- Slovak Republic Taxes on personal income (n.d.). Dostupné 20. 3. 2023 z <https://taxsummaries.pwc.com/slovak-republic/individual/taxes-on-personal-income>
- Solíková, V. (2022). *Doležitá čísla pre daňové priznanie za rok 2022*. Dostupné 15. 3. 2023 z <https://www.podnikajte.sk/dan-z-prijmov/dolezite-cisla-danove-priznanie-2022>
- Široký, J. (2018). *Daně v Evropské unii* (7. vyd.). Leges.
- Ulga podatkowa dla hdk (n.d.). <https://krwiodawcy.org/ulga-podatkowa-dla-hdk>
- Vančurová, A., Láchová, L., & Vítková, J. (2018). *Daňový systém ČR 2018* (14. vyd.). 1. VOX.
- Vašíčková, J. (2022) *Sadzby dane z príjmov v roku 2023*. Dostupné 15. 3. 2023 z <https://www.podnikajte.sk/dan-z-prijmov/sadzby-dane-z-prijmov-2023>

- Vetráková, M. (2022). *Změny v dani silniční*.
<https://www.uctovani.net/clanek.php?t=Zmeny-v-dani-silnicni&idc=495>
- Vybíhal, V., & Příb. J. (2022). *Mzdové účetnictví 2022* (25. vyd.). Grada Publishing.
- Výpočet mzdy 2023 – záloha na daň z příjmu (n.d.). <https://www.finance.cz/dane-a-mzda/mzda/vypocet-mzdy-a-zalohy-na-dan/zamestnanec-zalohy-dane/>
- Weiss, T. (2022). Přehledně: Jaké nejen daňové novinky přinese rok 2023?.
Ministerstvo financí České republiky. <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2022/prehledne-jake-nejen-danove-novinky-prin-49729>
- Wfirma (2022). Zaliczka na podatek dochodowy na zasadách ogólnych – jak wyliczyć?.
<https://pomoc.wfirma.pl/-jak-wylicza-sie-zaliczke-na-podatek-dochodowy-na-zasadach-ogolnych>
- Zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční
- Zákon č. 253/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty
- Zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů
- Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce
- Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí
- Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních
- Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů
- Zákon č. 595/2003 Z. z., o dani z příjmů
- Zákon č. 601/2003 Z. z., o životnom minime a zmene a doplneni niektorých zákonov

Seznam tabulek

Tab. 1: Pásma paušální daně dle charakteru a výše příjmů	19
Tab. 2: Slevy na dani pro rok 2022.....	27
Tab. 3: Přehled slev na dani během let 2015-2022.....	27
Tab. 4: Daňová zvýhodnění pro rok 2023	29
Tab. 5: Přehled daňových zvýhodnění během let 2015-2022.....	30
Tab. 6: Schéma výpočtu daně	33
Tab. 7: Schéma výpočtu daně	41
Tab. 8: Schéma výpočtu daně se základem do 120 000 PLN.....	45
Tab. 9: Schéma výpočtu daně se základem nad 120 000 PLN.....	45
Tab. 10: Výpočet daně z příjmů pana XY v Kč.....	48
Tab. 11: Výpočet daně z příjmů pana XY	48
Tab. 12: Výpočet daně z příjmů pana XY v PLN.....	49
Tab. 13: Porovnání hlavních částek výpočtu daní v Kč	49
Tab. 14: Porovnání hlavních částek výpočtu daní v % ze základu daně	50

Seznam obrázků

Obr. 1 : Dělení přímých daní	10
Obr. 2: Dělení nepřímých daní	13
Obr. 3: Schéma rozdělení výdajů.....	22

Abstrakt

Roztočilová, N. (2023). *Daňové zatížení příjmů fyzických osob* [Bakalářská práce, Západočeská univerzita v Plzni].

Klíčová slova: daňový systém, daň z příjmů fyzických osob, základ daně, slevy na dani, daňová zvýhodnění, daňové přiznání

Tato bakalářské práce je zaměřena na daňové zatížení příjmů fyzických osob. Práce čtenáře seznamuje s principem daní a daňového systému ČR. Dále také popisuje pojmy, týkající se daní z příjmů, jako jsou poplatníci a plátcí daně, základ daně, slevy na dani, daňové zvýhodnění nebo také daňové přiznání. Uvádí, jaké hlavní změny přinesl rok 2021 a aktuální změny pro rok 2023. Následně se zaměřuje na to, jak se daň z příjmů fyzických osob liší na Slovensku a v Polsku. Na konkrétním příkladu zobrazuje, v jakém státu se platí nejvyšší daň z příjmů, jaké slevy a daňová zvýhodnění lze uplatňovat, v jaké výši a jak moc to ovlivní výslednou daň z příjmů.

Abstract

Roztočilová, N. (2023). *Tax burden on personal income* [Bachelor Thesis, University of West Bohemia].

Key words: tax system, personal income tax, tax base, tax credit, tax benefit, tax return

This bachelor thesis is focused on the tax burden on personal income. The work introduces the reader to the principle of taxes and the tax system of the Czech Republic. It also describes concepts related to income taxes, such as taxpayers, tax base, tax credit, tax benefits or tax returns. It shows what major changes 2021 brought and current changes for 2023. Then it focuses on how personal income tax differs in Slovakia and Poland. Using a specific example, it shows in which state the highest income tax is paid, which tax credits and tax advantages can be applied, in what amount and how much this will affect the resulting income tax.